

25 OBSERVANT

Stichtingsbestuur vraagt universiteitsraad richtlijn voor advertentiebeleid

GEEN SHELL-ADVERTENTIES MEER IN OBSERVANT

Er verschijnen voorlopig geen Shell-advertenties meer in Observant. Dat heeft het Stichtingsbestuur van het blad vorige week besloten nadat er protest was binnengekomen tegen het opnemen van twee paginagrote advertenties op 2 en 17 februari. Het stichtingsbestuur wil met een definitieve beslissing over de advertenties wachten totdat de universiteitsraad aan het verzoek voldaan heeft een standpunt te bepalen over de vraag welke advertenties wel of niet toelaatbaar zijn in het universiteitsblad.

Volgens het stichtingsbestuur legt een vorige week ontvangen protestbrief (zie pagina 2) waar de namen onder staan van de Maastrichtse combinatie van de PPR, Maastricht tegen Apartheid en de studentengroeperingen NSEM en Rechtstreeks, voldoende gewicht in de schaal om het eerdere voornemen om tot plaatsing over te gaan, weer ongeplaatst te maken. Dat voornemen was aan het reclamebureau Baas & Van Haastrecht schriftelijk medegedeeld met de opmerking dat de advertenties tot protesten binnen de universitaire gemeenschap zouden kunnen leiden, die voor de stichting een beroep op overmacht zouden kunnen opleveren. Daar werd de opmerking aan toegevoegd dat de advertenties tot dan toe geen enkel probleem hadden opgeleverd. Het reclamebureau Baas & Van Haastrecht had tien universiteitsbladen gevraagd of zij de garantie konden geven dat zij gedurende de rest van het jaar nog eens tien advertenties zouden plaatsen. Alle bladen hebben daar positief op gereageerd. Twee andere bladen zouden door Shell rechtstreeks benaderd worden. Eén blad, KU-nieuws uit Nijmegen, heeft van het begin af aan Shell-advertenties geweigerd. De tien advertenties zouden Observant een bruto bedrag van ruim 15.000 gulden opgeleverd hebben. Een tweede brief (zie eveneens pagina 2) waarin bezwaar wordt gemaakt tegen de advertenties, is bij de redactie ontvangen nadat het stichtingsbestuur al besloten had naar de universiteitsraad te stappen. In zijn brief aan de raad verzoekt de voorzitter van het stichtingsbestuur, dr. Wim Hermens, zich uit te spreken over

een boycot van bepaalde adverteerders. Waar het gaat om het weigeren van adverteerders, die zoals Shell belangen hebben in Zuid-Afrika, zou het bestuur behoefte hebben aan een lijst van bedrijven die onder een dergelijke boycot zouden moeten vallen. Het bestuur wijst er verder op dat in het verleden ook bezwaren van andere aard zijn binnengekomen tegen tabaksadvertenties of aankondigingen van lezingen die strijdig zouden zijn met de rechten van de mens. Tenslotte wijst het bestuur de universiteitsraad erop, dat Observant voor zijn inkomsten steeds meer is aangewezen op advertenties. De redactie van Observant heeft zich gedistantieerd van de brief aan de universiteitsraad. Volgens de redactieleden behoort het advertentiebeleid tot de eigen bevoegdheden van de stichting. Iedere bemoediging van bovenaf, in dit geval door de universiteitsraad, brengt de onafhankelijkheid van het blad in gevaar. Bovendien vraagt de redactie zich af of de eerder gedane toezegging tegenover het reclamebureau eenzijdig kan worden ingetrokken. Het bestuur heeft de redactie gerust willen stellen met de toezegging dat een definitief besluit over de plaatsing van de advertenties pas genomen wordt nadat de universiteitsraad zich over de zaak heeft uitgesproken. De eerstvolgende raadsvergadering is op 27 april. Tot die tijd zullen in ieder geval geen Shell-advertenties worden geplaatst.

Jacques Herraets

Boeken lenen blijft gratis

Studenten hoeven zelf niet te gaan betalen voor het aanvragen van boeken uit een andere bibliotheek. Ze kunnen niet zonder meer bij de balie van het uitleenbureau terecht, maar moeten eerst bij hun faculteit een bestelbon halen. Elke faculteit kan haar eigen criteria opstellen om te bepalen welke boeken studenten wel of niet mogen aanvragen. Wie méér boeken wenst, moet toch zelf blijven betalen, één tientje per aanvraag. Bij de economische faculteit hanteert men het

bonnensysteem al per 1 januari. De andere faculteiten staat overigens nog de mogelijkheid vrij om een ander systeem te kiezen, bijvoorbeeld het betalen van een voorheffing, waaruit alle aanvragen van studenten betaald worden. Met dit systeem kan een faculteit echter minder controle uitoefenen en zijn de kosten van het interbibliothecair leenverkeer (IBL) nauwelijks in de hand te houden. Externe gebruikers blijven tien gulden betalen voor elke IBL-aanvraag. (E.N.)

Cohen gedoodverfd als nieuwe dekaan juridische faculteit

Op 22 maart zal de faculteitsraad van de juridische faculteit mogen beslissen of hij prof. mr. Job Cohen als nieuwe decaan zal aanvaarden. De zoekcommissie die was ingesteld om een opvolger voor de formeel afgetreden maar feitelijk weggestuurde decaan prof. dr. H. Crombag te vinden, heeft Cohen bereid gevonden de fakkel over te nemen, zij het naar verluidt onder de voorwaarde dat zijn ideeën enige respons vinden bij bestuur en raad. Als dat het geval is (en met het bestuur is daarover reeds overeenstemming bereikt) en ook de raad accoord gaat, zal Cohen voor de duur van de termijn die Crombag nog restte, anderhalf jaar, decaan worden. Daarmee lijkt de bestuurscrisis in de juridische faculteit even snel bezworen als zij uitbrak.

Cohen (41), die voordat hij met de faculteitsraad gesproken heeft geen commentaar wil geven, wordt allerwegen als een kundig bestuurder beschouwd. Hij was al eerder decaan van de juridische faculteit, en wel de allereerste, van 1983 tot '84. Daarvoor was hij van '81 tot '83 voorzitter van de commissie Nederlands recht, die vooruitliep op de officiële instelling van de juridische faculteit. Verder vervulde hij regelmatig allerlei functies in de faculteit en de universiteit. Zo is hij al enige jaren lid van de universiteitsraad. In de zomer van 1987 werd hij door de U-raad voorgedragen als opvolger van de rector magnificus prof. F. Bonke, een kandidatuur die hij echter weigerde.

Het heeft er alle schijn van dat de zoekcommissie zo snel tot een positief resultaat heeft kunnen komen doordat zij slechts op een paard heeft gewed, en naar nu blijkt met succes: Cohen. Dit mede op advies van prof. A. Tak, die zelf niet voor de functie is gepolst maar die als waarnemend voorzitter van de faculteitsraad de commissie adviseerde een ervaren be-

Pagina 5

Diensten en de 3e geldstroom

De nieuwe regeling voor de derde geldstroom is voor de wetenschappers een verbetering, naar het schijnt. Meer vrijheid, meer mogelijkheden om echt geld te verdienen en dat voor de eigen vakgroep in te zetten. Maar in het kielzog van deze regeling volgt een complete reorganisatie van het universitaire dienstenapparaat. Het personeel van die diensten is daar niet echt gelukkig mee, zo bleek tijdens een voorlichtingsbijeenkomst over de nieuwe regeling. Coördinator Harry Fekkers spreekt echter keer op keer zijn bezwerende formule uit: wie nuttig werk verricht waar ook vraag naar is, heeft niets te vrezen.

Pagina 7

El Salvador

Tom Groot is deskundige op het gebied van universitaire planning aan de universiteit van El Salvador. Vorige week was hij in Nederland. Een gesprek over de recente bezettingen en omsingelingen van de universiteit door het leger, de intimidatie van studenten en medewerkers, de macht van het leger en de gevolgen die de komende verkiezingen zullen hebben op de positie van de belaagde universiteit.

Pagina 12

Boerenkool en botten

Als het vermoeden van dr. Cees Vermeer uitkomt, zijn we over een tijdje een lastig probleem kwijt: het kalkverlies in de botten van ouder wordende vrouwen. Dankzij de welwillende medewerking van een groep nonnen die iedere dag netjes hun plas bij hem kwamen inleveren, heeft hij een veelbelovende resultaat bereikt met de toediening van een simpel vitaminepreparaat, vitamine K. Een goede tip voor ieder die op zoek is naar een gezond paasrecept: maak eens een lekkere pot boerenkool.

stuurder te kiezen die bereid zou zijn de volle termijn van Crombag uit te dienen. Vooral de ervaring van de kandidaat telt volgens Tak zwaar nu de faculteit het ook al moet stellen zonder een secretaris/directeur. Alle sollicitanten voor deze

functie van binnen de universiteit zijn afgefallen, zodat men nu extern moet werven. Dat betekent dat de procedure nog maanden zal gaan duren.

Wammes Bos

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg.
Redactie-adres: Postbus 616,
6200 MD Maastricht. Tel. 043-887174

Negende jaargang, nummer 25, 16 maart 1989

Ingezonden brieven voor deze rubriek mogen een lengte van maximaal één kantje A4 hebben. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten of niet te plaatsen

Shell 1

Beyers Naudé een ere-doktoraat: schitterend, de man verdient het. Maar verdient de RL het ook? Bij de uitreiking van de bul sprak de anti-apartheidsstrijder al in enigszins verholde termen zijn twijfels over die vraag uit. In ieder geval beloofde hij dat hij de activiteiten van de RL vanuit Zuid Afrika scherp in de gaten zou houden. De Olivetti-affaire kwam wat dat betreft op een passend ogenblik. Hoe zuiver in de leer is de RL eigenlijk als het gaat om het voeren van een konsekwent anti-apartheidsbeleid? Mijn indruk is in ieder geval: niet erg zuiver. Beschamend was de uitkomst van het debat over Olivetti. Aangezien MSDOS computers van verschillende merken tegenwoordig perfect uitwisselbaar zijn, zou het geen enkel probleem zijn over te stappen naar een leverancier die geen banden met Zuid Afrika heeft, als de RL dat tenminste echt wil. En die wil is er blijkbaar niet. Olivetti helpt apartheid, en universiteiten die tegen beter weten in met Olivetti's werken doen dat net zo goed.

Vervolgens werden de lezers van de Observant opgeschrikt door een pagina-grote advertentie van Shell, een bedrijf dat door het weggeven van geld in de academische wereld nog iets van zijn geschonden imago probeert goed te maken. Voor een blad dat altijd voorop loopt met het leveren van kritiek op de halfslachtige houding van de RL ten opzichte van Zuid Afrika is dat natuurlijk blamerend, wie ook het advertentiebeleid bepaalt. Laten we hopen dat er in de onderzoekswereld niemand is die in deze goedkope Shell-truuk loopt. Shell helpt apartheid, en academici die met Shell-geld op reis gaan doen dat net zo goed.

Als laatste voorbeeld is er het grootscheepse marktonderzoek dat de RL momenteel laat uitvoeren door Research International. Nadat de PvdA in een hypokriete bui een campagne liet uitstippelen door de adviseurs van Botha, laat de RL nu haar concurrentie-vermogen meten door een bedrijf dat trots op haar briefpapier vermeldt dat het actief is in ...Zuid Afrika. En dat terwijl er aan de RL en daarbuiten genoeg onderzoekers zijn die hetzelfde werk net zo goed kunnen doen zonder in Zuid Afrika actief te zijn. Research International helpt apartheid, en universiteiten die hun marktpositie door dat bureau laten onderzoeken, doen dat net zo goed. Het heeft er alle schijn van dat de RL helemaal niet zo begaan is met het lot van zwart Zuid Afrika. Nadat de voor de RL positieve publiciteit omtrent het ere-doktoraat binnen is, is het kritische er ook af. Aan onze bestuurders de oproep om de komende tijd deze schijn weg te nemen. Te beginnen met het definitief verbreken van de banden met Olivetti, Shell en Research International.

Bart Verspagen
AIO aan de Economische Faculteit.

Shell 2

Het is ondergetekenden gebleken dat er reeds meerdere malen in het blad Observant advertentie's geplaatst zijn door Shell. Wij zijn daar verholpen over, temeer daar de universiteitsgemeenschap laatstelijk nog ds. Beyers Naudé geëerd heeft met

een eredoctoraat. Met hem werden alle strijders geëerd die in Afrika -met gevaar voor hun leven- strijden voor een non-raciaal land dat aan allen toekomt. Een vrij, democratisch en niet-racistisch Zuid-Afrika. Steeds meer wordt het ANC internationaal erkend als de belangrijkste politieke factor voor de toekomst van Zuid-Afrika. Het meedogenloze geweld van Botha en zijn geheimgenteng heeft vele slachtoffers gemaakt. Zelfs kinderen worden niet ontzien. Desondanks is het apartheidsregime er niet in geslaagd de versterking van het ANC, UDF en de vorming van nationale non-raciaale koepels te voorkomen. Belangrijke kerkelijke organisaties en hun leiders staan aan de zijde van het verzet. De pogingen om met "tijdrekken" steun te mobiliseren van oude koloniale elementen uit de kapitalistische wereld lopen stuk op de voortgaande solidariteitsbeweging en de verbreding daarvan. De multinationals (waaronder Shell), gesteund door rechtse politici, gaan voort met een handelswijze waardoor het bestaan van het apartheidsregime wordt gerekt. Het verzet tegen een effectieve boycot wordt omgeven door talloze drogredenen. Shell is een van de belangrijkste peilers van het Zuid-Afrikaanse apartheidsregime. Shell is de grootste buitenlandse investeerder in Zuid-Afrika. Shell verzorgt die leveranties aan onder andere het leger en politie en ondersteunt door haar activiteiten de apartheidseconomie. Er is een wereldwijde roep om het vertrek van onder andere Shell uit Zuid-Afrika. Deze wordt ondersteund door het ANC, vakbonden, politieke en kerkelijke organisaties, zowel in Zuid-Afrika als elders in de wereld. De activiteiten van Shell in Zuid-Afrika zijn maar voor één uitleg vatbaar; ze geven belangrijke, zo niet onmisbare steun aan het systeem van apartheid in Zuid-Afrika en aan de destabilisatiepolitiek die Zuid-Afrika ten aanzien van de frontlijnstaten voert.

Voor ons, ondergetekenden, geldt als uitgangspunt het leveren van steun en het versterken van de solidariteit volgens de wensen zoals die door het verzet tegen apartheid worden gesteld. Wij zijn verholpen over de volstrekt principieeloze houding door het plaatsen van advertentie's van Shell. Eigen profijt is de enigste drijfveer! Dit is een slag in ons gezicht en van hen die dag in dag uit in Zuid-Afrika met gevaar voor hun leven vechten voor een vrije, niet-raciaale en democratische samenleving. Kortom door het plaatsen van advertentie's van Shell in de Observant werpt U een smet op het ere-doctoraat van ds. Beyers Naudé. Wij vragen U met onmiddellijke ingang deze praktijken te stoppen en principieel de zijde te kiezen van het onderdrukte Zuid-Afrikaanse volk.

ZALM (CPN-PPR-onafhankelijken)
MTA (Maastricht Tegen Apartheid)
Juridische studievereniging RECHT-STREEKS, NSEM (Nieuwe Studenten Eenheid Maastricht)

Naschrift
Het stichtingsbestuur van Observant heeft inmiddels besloten de publicatie van Shell-advertenties op te schorten. Zie voor nadere bijzonderheden de berichtgeving in dit blad.

Leuk studentenbaantje: opruimen van bureaus en dergelijke, en dit voor enkele uurtjes per week (in Maastricht). Heb je interesse? Bel dan even: 043-620006 (van 8.00-12.00 uur iedere werkdag).

Polikliniek sexueel overdraagbare aandoeningen, Districts Gezondheids Dienst, Gelissendomein 8, Maastricht. Tel. 043-293257, dinsdag en vrijdag van 12.30-13.30 uur.

paarljes

Vocaal Ensemble Lingua e Musica zoekt op korte termijn tenoren. Bel voor informatie en een afspraak voor auditie. Marleen v.d. Vosse, tel. 043-478290 of Edouard Bevers, tel. 043-622096.

S.O.S. I need a room, per 1 of 15 april, maximale huur f 300,00. Liefst in studentenhuis in centrum of Wijk. Ellen, tel. 219026.

Te huur gevraagd: Gemeubileerde woonruimte (bij voorkeur 3 slaapkamers) in Maastricht of in de onmiddellijke omgeving voor de maanden (juni), juli en augustus. Tel. 043-882324/303 (Els Boshuizen).

Te koop: Philips CD-speler, in zeer goede staat. Prijs: f 250,00, tel. 633401, Wouter.

Te koop aangeboden: 2 eenpersoons bedden incl. matras, prijs f 50,00 per stuk en een eenpersoons massief grenen bed "twijfelaar", voorzien van lattenbodembod excl. matras, prijs f 75,00. Te bevragen: dagelijks tot 17.30 uur, tel. nr. 043-477854.

Te koop gevraagd: elektrische schrijfmachine tegen schappelijke prijs. Reacties: 252006 (Frank).

Aangeboden: prettige 2 slaapkamer flat met balkon op Z-W in Groningen. Te ruilen tegen soortgelijke woonruimte in Maastricht per 1 mei. Tel. 050-716318.

Te koop gevraagd: kleine kleuren-tv pl. min. 30 cm, met RGB-ingang. Bel 093211716891 en vraag naar René.

Wie heeft er een indiaans portemonneetje (lerenbuideltje) gevonden (di 7-3) tussen de Kapoenstraat en het hoofdgebouw? Beloning: een taart! Bel even. Sabien, tel. 215110.

Aangeboden tot maart '90, etage in Amsterdam, gevraagd idem in Maastricht. Bel. (043)-474591 (vraag naar Hilka).

Te koop: bankstel, 3-zits, 2-zits en fauteuil bruin leder, in goede staat, prijs f 1250,00 (nieuwprijs f 7000,00). tst. 522 (BMC). Roger of tel. 043-477766.

Te koop: keuken, bestaande uit: oveninbouwkast, dubbele onderkast, enkele onderkast, dubbele bovenkast, wasemkapkastje. Prijs f 450,00 en aanrechtblad, 3 meter. tst. 522 (BMC). Roger of tel. 043-477766.

Te koop: 3 tennisrackets zonder bespanning, f 25,00 per stuk. Te bevragen, tst. 522 (BMC). Roger of tel. 043-477766.

Te koop gevraagd: 2-persoons lichtgewicht tentje, prijs tot f 100,00. Tel. 043-887365 (vragen naar Ine).

Stichting Wetswinkel westelijke Mijnstreek, zoekt medewerkers voor de sectie consumentenrecht. Sollicitaties t/m 23 mrt. richten aan: T.v. Kemenade, Orleansplein 17, 6217 LB Maastricht. Inf. L. Arends, tel. 218406, C. ter Linde, tel. 471878.

Te koop: Seat Ronda, 1.2.L. kleur: wit, 5-

deurs, bouwjaar mei 1985, km. stand 35.000. Vraagprijs f 9500,00. Tel. 887210/043-630727.

Meldpunt anti discriminatie zoekt vrijwilligers voor haar telefoondienst en voorlichtingsgroep. Inl. Cortenstraat 4 te Maastricht. Tel. 043-250938.

Studente met fotografie-ervaring zoekt met spoed vrouwelijk model voor een fotoreportage. Heb je altijd al een stel mooie (zw-w) foto's van jezelf willen hebben? Schrijf naar Postbus 2048, 6201 CC Maastricht. Salaris: een paar foto's van jezelf. Yvonne.

Twee kamers te huur in centrum Maastricht. Vanaf nu t/m juni '89. Huur f 275,00. Bel: 252625, Suzan v. Vliet.

Voor goede verzorger: aangeboden gratis cavijs. Bij grote afname: gratis kooi. Vraag naar Wijnen, tel. 04450-1221.

Wij (Katrien en Desiree) zoeken 2 kamers (pl. min. 3x3m; max. pl. min. f 300,00 per mnd.) in (centrum) Maastricht. Dit is vanaf 1 juli 1989. Bel ons zodra je iets weet: 09-3212455509.

Gezocht student(e) Verplegingswetenschap, die mij tegen een geringe vergoeding wil helpen met het interviewen van patiënten en hulpverleners. Liefst iemand met een verpleegkundige achtergrond. Inl. Anemie Courtens, med. sociologie, tel. 888354.

Tekenen en schilderen in de natuur. Culturele teken/schilderexcursies naar prachtige natuur/cultuurgebieden. Wij gaan naar Kreta, Ierland, Toscana en Turkije. Inl. Atelier Fransez Witte, Stichting recreatief, Volderstraat 55, 6231 LB Meerssen, tel. 043-643435.

Voor verhuizen en personenvervoer; neem een busje van Stichting BUBU, f 50,00, resp. f 45,00 per dag, f 0,30 per km. waarvan de eerste 100 km vrij. (excl. BTW), tel. 211048/210649.

Voor kleine of grote kamerverhuizingen bellen naar: 04950-24354. Kosten f 62,50 in Maastricht of omgeving.

Reisgenoten gezocht voor 5 maandse overlandreis naar India en Nepal, vertrek 30 september, info: 053-313349.

"De Elset", een gezellige boerderij, rustig gelegen groepsaccommodatie, uitstekend geschikt voor studiedagen, conferenties, weekends, (20 km van Maastricht). H. Ronken, Elzeterweg 6, 6281 NN Mechelen, tel. 04455-1363.

Wegens verhuizing overbodig geworden: Vaillant geysers MAG 137/7 f 250,00, 2 (nieuwe) witte barkrukken V&D, f 175,00, Biemme buggy en toebehoren f 75,00. oude Bosch ijskast voor rijstevlaai. Telefoon: 043-644442.

Waterfreak?? St. Signaalkampen organiseert chr. vakantiehuizen voor jongeren en heeft nog schippers m/v nodig. Ga een weekje mee!! Kennismakingsweekend 21-23 april. Bel: Erica, tel. 030-511776/020-120374.

Gemeubileerde woonruimte in onderhuur aangeboden (Ravelijn), 20 april tot begin of half augustus. F 170,-/mnd, tel. 436405

Te huur: 2x 1 k. app. met eigen voorzieningen te Veldwezelt (B). Prijs: f 350,- of f 375,- excl/mnd. Bel: 09-3211716372 of 09-3216477363

Deelnemers gezocht voor rugzakwerftocht door Noorwegen, Heb je een goede conditie, geen bezwaar tegen afzien, hou je van de natuur en het avontuur? Bel dan: 09-3211722286 (Tilly)

Kamer te huur van april tot september, huur 315,- per mnd. incl. oppervl. 2.7x3.5 m. Tel. 043-631385 (Mathilde).

Te koop gevraagd elektrische grasmaaier. Willie Schipper, tel. 888643

Te koop: Auto, Mini-Special '79, zwart APK-gekeurd tot juli 1989, prijs f 1500,-. Inlichtingen: 04406-13729

Te koop: Magirus Deutz BB-Brandweerwagen (1352), km. stand 30.000. 1.2.6.5. (Diesel). Omgebouwd en gekeurd als camper (1988), diverse voorzieningen (o.a. verwarming), vraagprijs 9500,-. Tel. 043-270842 (na 18.00 uur)

Zangstudent geeft zangles (stembeheersing en ademtraining). Eerste les gratis. Tel: 043-254982

Val en Bert, alles mis. Allebei A5, B7, C9, Henri.

MENSENKINDEREN ...MAASTRICHT.

Ook met Pasen te fotograferen. Stuur in 1-15 april.

Henri en Val: allebei mispooes. Henri; C-8, 5, G-9. Val; E-4, H-2, H-9. Bert.

Studenten GW! SGWM organiseert in oktober een studiereis naar de Penn State University. Ben je nog geen lid en heb je zin om mee te gaan? Voorlichtingsavond, 22 maart 19.30 uur. Plaats: Filmzaal, TS53.

Student wil per juli/aug. kamerruil met Amsterdam. M.a.w. ik zoek dus een kamer in Amsterdam. Ik heb een kamer van 18 m², f 230,00. Bel Mark: 622380.

In verband met verhuizing te koop: wasmachine en centrifuge, oven, ijskast. Prijs n.o.t.k. Tel 219682 (na 18.00 uur).

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Observant. Verschijnt wekelijks.

Redactieadres
Bouillonstraat 3 (kamer 0.006)
Postbus 616
6200 MD Maastricht
telefoon: 043-887174

Stichtingsbestuur
Wim Hermens (voorzitter)
Kees Schröer (penningmeester)
Erik de Graaff (secretaris)
Ton Hamelaers (redactieafgevaardigde)
Geertjan Tangelder
Ad van Iterson

Redactie
Jacques Herraets
Wannes Bos
Emely Nobis

Redactieleden/medewerkers
Marc Bonten
Bart Brouwers
Lucia Geurts
Ton Hamelaers
Evelyne de Leeuw

Foto's
Franco Gori

Tekeningen
John Prop
Raph de Haas

Druk
Eldes Offset Heerlen

Paarljes
Paarljes schriftelijk inleveren bij de redactie, maximaal 25 woorden. Niet commerciële Paarljes zijn gratis voor studenten en personeelsleden. In alle andere gevallen bedraagt de prijs f 7,50. Paarljes waarin onroerend goed te koop wordt aangeboden kosten f 25,00.

Advertenties
Tarieven en reserveringen bij de redactie, telefoon 043-887174.

Mededelingen
Mededelingen voor de Bulletin-pagina's doorgeven aan Frank Speet, dienst Voorlichting. Telefoon: (88)7171.

Abonnementen
Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 35,00 per jaar.

Hoger Onderwijs Persburo
Observant maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband Hoger Onderwijs Persburo (HOP), samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Folio (Universiteit van Amsterdam), Mante (Leiden), Unvers (Tilburg), Delta (Delft), KU-Nieuws (Nijmegen), Universiteitsblad Utrecht, Universiteitsblad Twente, Universiteitskrant Groningen en Cursor (Eindhoven).

HOP-correspondent: Jos Dohmen.

Symposium waarschuwt tegen risico's bij bevolkingsonderzoek op borstkanker

MAMMOGRAFIE GEEFT ONVOLDOENDE ZEKERHEID

In 1990 begint in Nederland een grootschalig periodiek bevolkingsonderzoek naar borstkanker. Jaarlijks zullen 500.000 vrouwen tussen de vijftig en de zeventig jaar worden uitgenodigd om zich te laten screenen op mogelijk kwaadaardige afwijkingen in de borst. Een wezenlijke afname van sterfte door borstkanker valt alléén te verwachten bij een grote opkomst van vrouwen. Anderzijds moet iedereen goed gefundeerd de keuze kunnen maken om wel of niet aan het onderzoek deel te nemen. De rol van voorlichting in dit spanningsveld werd dinsdag doorgelicht tijdens een symposium in de aula van de RL.

Voor het bevolkingsonderzoek borstkanker zullen per jaar 500.000 gezonde vrouwen tussen de 50 en 70 jaar worden oproepen. Elk tweede jaar wordt er een röntgenfoto van hun borsten gemaakt, een zogenaamde mammografie. De foto wordt door twee radiodiagnosten bekeken en binnen enkele dagen moet de uitslag aan de vrouw worden meegedeeld én (mits zij er geen bezwaren tegen heeft) aan haar huisarts. Men verwacht dat de screening zal leiden tot een sterftereductie met 500 vrouwen per jaar. Het effect zal echter pas na 6 tot 8 jaar goed waarneembaar zijn.

Voorlichting werd relatief laat betrokken bij in de voorbereiding van het onderzoek, al wordt het grote belang ervan inmiddels door de gezondheidsraad onderstreept. Tot nog toe is er eigenlijk alleen een folder ontwikkeld, maar daarnaast zullen er waarschijnlijk ook persoonlijke voorlichtingscontacten mogelijk worden en gaan ook de (regionale) media een rol spelen. Staatssecretaris Dees van WVC geeft voor de voorlichting geen extra personeelsformatie, waardoor de kwaliteit van de voorlichting -zo werd op het symposium meermalen geconstateerd- onder grote druk komt te staan.

Straling

Goede voorlichting zal allereerst gericht moeten zijn op het geven van zo objectief mogelijke informatie over de aard van het bevolkingsonderzoek. Mammografie blijkt de meest betrouwbare methode om borstkanker vroegtijdig op te sporen, maar er kleven nadelen aan die bij individuele vrouwen twijfel kunnen zaaien over het nut. De hoeveelheid straling die nodig is voor mammografie, kan op zich borstkanker verwekken. In een groep van 10.000 vrouwen zal het aantal gevallen van borstkanker van 1000 tot 1001 à 1004 toenemen door de mammografie. De wetenschappers vinden dat een aanvaardbaar risico, maar voor de vrouw kan deze informatie zwaar meewegen in haar beslissing om zich al dan niet te laten onderzoeken. Zelfs bij een vroege herkenning en behandeling van borstkanker zijn de overlevingskansen geen honderd procent. De betrouwbaarheid van de mammografie is bovendien niet optimaal. Een negatieve testuitslag geeft niet de absolute zekerheid dat men inderdaad geen borstkanker heeft of niet zal krijgen in de periode tussen twee onderzoeken. Een positieve testuitslag blijkt in een aantal gevallen niet te kloppen, zodat vrouwen onnodig in angst zitten en er soms zelfs ingrepen worden verricht, die achteraf niet nodig bleken. Cijfers over het aantal fout-negatief en fout-positief meldingen zijn echter nauwelijks voorhanden.

Er zijn nog andere bezwaren aan te voeren. De grootscheepse aanpak van het onderzoek (in totaal komen 1.4 miljoen vrouwen in aanmerking) vormt een zware belasting voor het budget van de gezondheidszorg. Tijdens het symposium werden er verder kanttekeningen geplaatst bij de medicalisering van gezonde vrouwen, die door dit onderzoek in het circuit van de gezondheidszorg terechtkomen. Bezwaarlijk acht men ook de onrust en angstgevoelens, die een tweemaal onderzoek teweeg kunnen brengen. Verder bestaat de vrees dat het bevolkingsonderzoek ertoe leidt, dat vrouwen zelf hun borsten niet meer regelmatig onderzoeken. En tenslotte is er nog te weinig nagedacht over de opvang en begeleiding van vrouwen bij wie kanker wordt geconstateerd. De huisarts zou hierbij een belangrijke rol moeten spelen, maar deze beroepsgroep blijkt vaak weinig toegerust voor die taak. Ook hierop zal de voorlichting zich moeten richten.

Privacy

Voor de organisatie van het symposium tekenden het Academisch Ziekenhuis Maastricht, de vakgroep GVO en Vrouwenstudies Gezondheidswetenschappen van de RL, het Integraal Kankercentrum Limburg en het Vrouwengezondheidscentrum Maastricht. Namens die laatste organisatie schetste drs. H. Hoogeveen in welke setting het onderzoek straks zal moeten plaatsvinden. Zo mag de inrichting van de ruimte waar de borstfoto wordt gemaakt niet te kil zijn en moet het personeel bij voorkeur uit vrouwen bestaan. Er moet duidelijke uitleg van technische informatie en ontleedinstrucies komen. Juist dergelijke vanzelfsprekende zaken worden volgens Hoogeveen vaak verwaarloosd. Zij pleitte verder voor een optimale bescherming van de privacy van de betreffende vrouwen. Er moet voor worden gewaakt dat de geautomatiseerde medische dossiers die ontstaan ten gevolge van het bevolkingsonderzoek, niet toegankelijk zijn voor onbevoegden. Hoogeveen bekritiseerde het feit dat vrouwenorganisaties niet van meet af aan betrokken zijn geweest bij de organisatie van het op handen zijnde onderzoek. Ze zouden zitting moeten hebben in voorbereidingscommissies en

Het nut van screening

Borstkanker (mammacarcinoom) is de meest voorkomende vorm van kanker bij vrouwen in de westerse wereld, met het hoogste sterftecijfer bij vrouwen tussen de 35 en 55. Het meeste risico om borstkanker te krijgen lopen oudere vrouwen na de menopauze.

In Nederland krijgen per jaar ongeveer 7500 vrouwen borstkanker, terwijl er jaarlijks ongeveer 3000 vrouwen aan de ziekte overlijden. Ongeveer elke tiende vrouw krijgt met de ziekte te maken. Nederland staat daarmee aan de top: alleen onder de blanke vrouwelijke bevolking in de Verenigde Staten wordt relatief nog vaker borstkanker geconstateerd. Over de oorzaken van borstkanker bestaan verschillende theorieën. Verbanden worden onder andere gezien met hormonale factoren, genetische dispositie, overgewicht en gebruik van medicijnen en alcohol. Door ontdekking van borstkanker in een zeer vroegtijdig stadium blijkt de overlevingskans van de betreffende vrouw sterk te stijgen. Daarmee lijkt het nut van screening aangetoond. Na Zweden en Groot-Britannië is Nederland het derde Europese land waar een grootschalig kankeronderzoek wordt uitgevoerd. In het Zweedse onderzoek werd een sterftereductie met 31 procent aangetoond, in Engeland was dat 20 procent.

klachtencommissies. Ook kunnen die organisaties een rol spelen bij het geven van instructies aan de hulpverleners.

Miss Ellie

Tijdens het symposium werd nogal eens geconstateerd dat het geven van relevante informatie en het beïnvloeden van de opkomst twee haaks op elkaar staande voorlichtingsdoelen zijn. Hoe maak je vrouwen duidelijk dat het onderzoek wel zin heeft, ook al biedt het geen absolute zekerheid.

Drs. M. Adriaansen (Hogeschool Nijmegen) kon in dit kader vertellen over haar ervaringen met een proefproject dat in Nijmegen tussen 1975 tot 1984 plaatsvond. Na een aanvankelijk hoge opkomst van 85 procent daalde dit percentage in de loop der jaren tot 65 procent. Het blijkt dus niet zo moeilijk om de vrouwen naar het onderzoek te krijgen, maar wel om het hoge percentage vast te houden. Adriaansen heeft onderzoek gedaan naar de motieven van vrouwen om wel of niet regelmatig deel te nemen. Angst voor de ziekte (de ongeneeslijkheid en de verminkende gevolgen van de therapie) en de omstandigheden van het screeningsonderzoek (met name de straling) zijn het belangrijkste motief om niet (meer) deel te nemen. Ook wantrouwen ten aanzien van de medische wereld speelt een rol. Sommige vrouwen haken af omdat bijvoorbeeld een kennis ondanks een vroege screening toch aan borstkanker is gestorven. Daarnaast hebben situationele omstandigheden (vakantie, werk) of twijfels over het nut van het onderzoek een negatief effect. Met name

Rectificatie

Een stukjesschrijver is bijna even vogelvrij als een moslim, die zijn Almachtige in een huis van lichte zeden afschildert. Het mag tenminste een wonder heten, dat ik dit stukje nog schrijf als employé van de universiteit. De facultaire ayatollah's hebben mij tot diep in de hel verwenst en menig collega heeft mij, na mij te hebben verzekerd dat ik volledig gelijk had, toegefluiserd dat ik er terwille van mijn persoonlijk zie-leheil verstandig aan zou doen mijn stukje "De beste wensen", gepubliceerd in de laatste Observant van 1988, te herroepen.

Trouwe lezers zullen zich herinneren, dat de beste wensen waren gericht aan de Faculteit der Gezondheidswetenschappen, die ik als in ontreddering beschreef, zonder écht beleid, lijdend onder een amateuristisch bestuursconcept en laborend aan het probleem dat de ene doelloze reorganisatie steeds weer in de andere toevallige heroriëntatie resulteert.

De bedreigingen en beledigingen die ik de laatste maanden te slikken kreeg heb ik ervaren als pijnlijke penitentie, doch terrechte straf voor de dwaalleer, die ik openbaar verkondigd heb. Ik heb nu het ware Licht gezien en zal daarvan getuigen.

De enige echt gezonde faculteit is die der Gezondheidswetenschappen. Niks bestuurscrisis, zoals bij de juriburen, niks financiële problemen, zoals bij de medimakers. Kerngezond. Duidelijk in haar identiteit, of ik moet zeggen identiteiten. Het vage jaren zeventig misverstand, dat er ooit nog eens iets als eenheid in de gezondheidswetenschappen zou kunnen ontstaan is door de dekaan hoogst persoonlijk de wereld uit geschreven. En dat was natuurlijk ook een idioot idee, dat gezondheid en de zorg daarvoor de ontwikkeling van één theoretisch kader zouden toelaten, zoals ziekte en de genezing daarvan dat voor de geneeskunde deden.

In bestuurlijk opzicht een harmonie. Bestuur en Raad, die elkaar in vruchtbare wisselwerking steunen bij de vormgeving van het beleid, dat blijkt geeft van sensibeleit voor de dynamiek van de jaren negentig. Een open en kritische relatie met de beleidsadviescommissies, die eindelijk eens gebroken hebben met de trieste traditie van het produceren van procedurele prietpraat in plaats van inhoudelijke inbreng. Modél in de communicatie met vakgroepen: adequate beleidsvoorlichting die prikkelt tot pittige participatie.

Vooral de inhoudelijke overeenstemming binnen de facultaire gelederen over onderwijsprogramma en afstudeerproduct maakt de faculteit tot een interdisciplinair paradijs van wetenschappelijk onderwijs en een walhalla van wetenschapsbeoefening. De sfeer in de wetenschappelijke staf ademt een esprit de corps om van te smullen. De bètaleeuw dartelt met het gammalam dat het een lieve lust is en hun vruchtbare vereniging vergast ons op een geheel gegamabêtiseerd jong. Over eigenheid van de Gezondheidswetenschappen gesproken!

Een feilloze antenne voor de grilligheden en de wisselvalligheden van de arbeidsmarkt. Wat wil je met zo'n pr-beleid en zo'n krachtige kruisbestuiving met het toekomstige werkveld van de alumni. Onze Gezondheidswetenschappers mogen er zijn. We hebben ze een brok zelfvertrouwen meegegeven en een solide multidisciplinaire thuisbasis. Echt het Billie Turfgevoel van morgen gezond weer op.

Mij kan dit keer niks meer gebeuren. Recht in de leer ben ik geworden, trouw aan de koran van de Gezondheidswetenschappen. Ik heb trouwens dit stukje tevoren aan het Faculteitsbestuur laten lezen en ze hebben me beloofd, dat ik er misschien nog een formatieplaats bijkrijg.

Frans van Wijmen

vrouwen die in eerste instantie door familie of vrienden gestimuleerd worden om aan het onderzoek deel te nemen, haken snel weer af. Het ontbreekt hen aan innerlijke motivatie. Voorlichting moet volgens Adriaansen enerzijds gericht zijn op het geven van objectieve informatie. Anderzijds moet men aansluiten bij de emoties (vooral angst) die een oproep voor een dergelijk onderzoek bij een groep vrouwen zullen losmaken. Voorlichting aan deze groep moet worden ingebed in een vertrouwde structuur. Zo kan een lid van de vrouwenvereniging waar men deel

uitmaakt iets vertellen over haar eigen ervaringen met bijvoorbeeld borstamputatie. In een gesprek met zo'n vertrouwd figuur kunnen angsten en twijfels weggenomen worden of in ieder geval bespreekbaar worden gemaakt. De screening op borstkanker in Nijmegen vertoonde een opvallende piek in de opkomst toen miss Ellie in de televisie Dallas borstkanker kreeg. Dat bewijst volgens Adriaansen het belang van identificatiefiguren.

Emely Nobis

ZONDER DANK RETOUR

Op 2 maart liep ik de F-Raad binnen, waar de crisis in het FB van de rechten-faculteit besproken werd. De zitting bleek echter niet openbaar te zijn en over het ontslag van Crombag is anoniem gestemd. Bij het ontslag van een "democratische en oncollegiale" decaan (aldus vice-decaan Adriaansens) hoeft men zich kennelijk niet te storen aan de openbaarheid. Een passende illustratie, dunkt me, van de zin waarmee Crombag z'n afscheidsbrief aan de medewerkers (d.d. 8 maart) begint: "In onze faculteit is de beslissingsbevoegdheid grotendeels geconcentreerd in handen van een betrekkelijk klein circuit van personen, namelijk zij die deel uitmaken van de FR en het FB". Diezelfde dag nog deelde Adriaansens mee: "Het FB neemt afstand van opmerkingen of suggesties die voor bij deze bestuurscrisis betrokkenen grievend zouden kunnen zijn", een voor de niet-leden van de coterie nogal duistere mededeling. Als vervolgens De Observant de vice-decaan laat zeggen: "Hij (Crombag) beschouwde de wekelijkse bestuursvergadering als een arena, waarin hij de medebestuurders als tegenstanders zag. Maar hier heerst een meer op consensus gerichte cultuur", kan ik

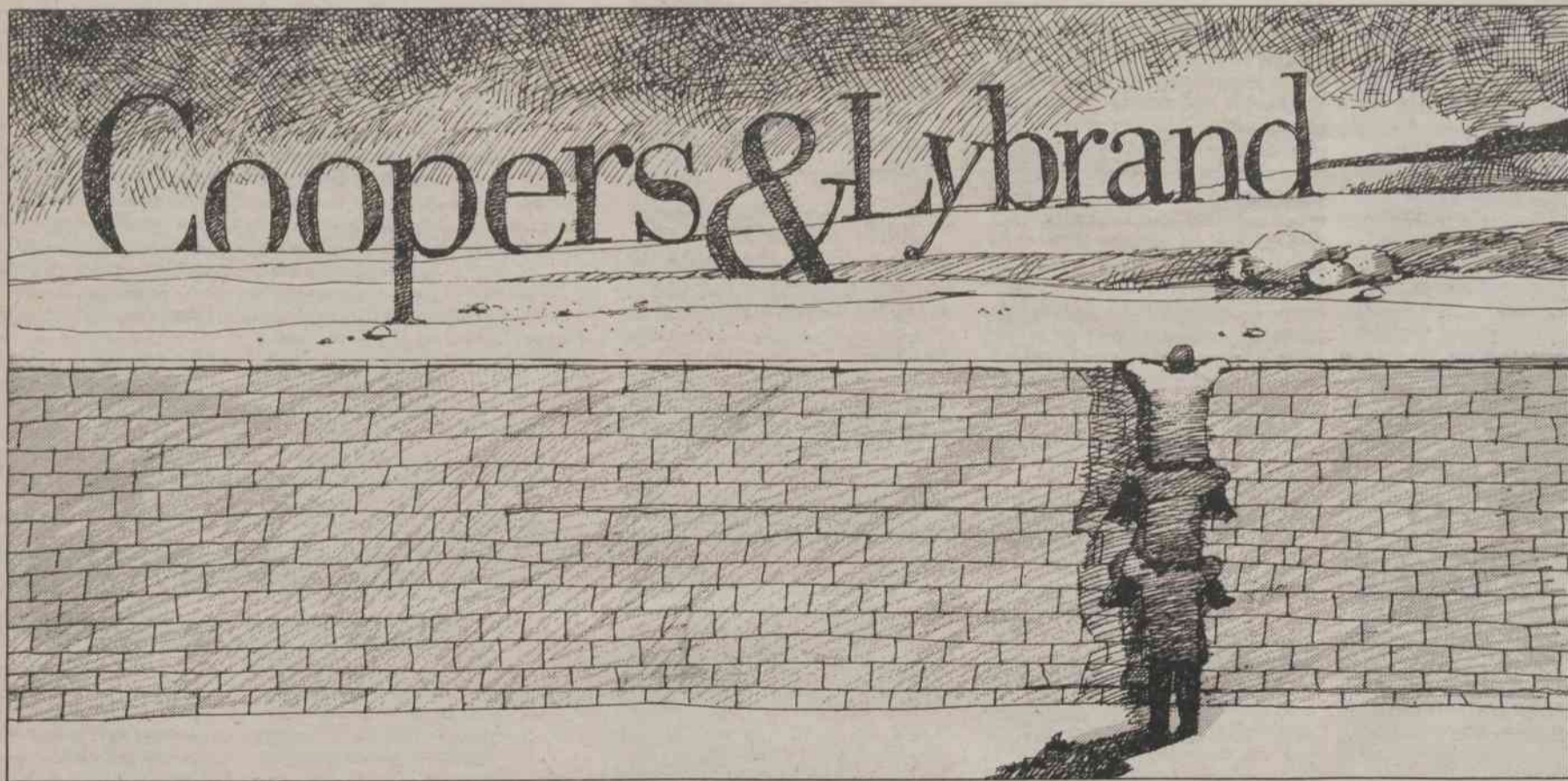
dat toch moeilijk anders lezen dan als de uiterst grievende suggestie dat Crombag in onze faculteit niet thuis hoort. Zou dit er niet naar de zelf gestelde maatstaven toe moeten leiden, dat het FB nu ook afstand neemt van de vice-decaan, die bovendien, zo verneem ik uit De Observant, z'n tijd waarachtig beter zou kunnen inzetten voor het behoud van een voor hem ongetwijfeld belangrijkere functie? Crombag is soms inderdaad nogal recht voor zijn raap. Als academicus van de eerste rang gelooft hij wat al te naïef in de waarde van het debat en in de overtuigingskracht van rationele argumenten. Juristen wekken vaak de indruk dat ze "nettere" mensen zijn dan andere (zie bv. de afscheidsrede van Pen). Die indruk ontstaat doordat juristen zich veelal drukker maken over de vorm dan over de inhoud. Als juristen als Adriaansens het over "consensus" hebben, dan gaat het niet zozeer over consensus op grond van argumenten, maar over die welke met behulp van stemmechanismen totstandkomt en die de weg vrijmaakt voor min of meer voorgekookte deals. Deze laatste zijn niet het produkt van samenhangend beleid, maar gewoon de optels-

om van deelbelangen. Nu wil ik hier niet idealistisch jermeren over de "political facts of faculty life"; maar juist vanwege die "facts" ben ik ook niet zo naïef te geloven dat alleen gebrek aan "stijl" Crombag de das heeft omgedaan. Daarvoor spreken de conflicten die aanleiding waren tot het ontslag te veel boekdelen. Wat is er aan de hand? Crombag heeft gepoogd in een uit z'n voegen gegroeide faculteit de verantwoordelijkheid voor beslissingen zo veel mogelijk daar te leggen, waar zowel de zakelijke competentie als de mogelijkheid tot controle op de uitvoering aanwezig is. Anders dan in de kleinschalige en van pioniersenthousiasme blakende faculteit waarin we begonnen zijn, impliceert dat thans een vergroting van de de facto-verantwoordelijkheid van de commissies en vakgroepen ten koste van het FB en de FR, die zich zouden moeten beperken tot het algemene beleid, coördinatie en marginale toetsing van het commissie-werk. Crombags beleid begon z'n eerste vruchten af te werpen. Een nieuw gevoel van betrokkenheid was onder de medewerkers aan het ontstaan en men zag de broodnodige efficiëntie van het bestuur toenemen. Deze ontwikkeling was en is een noodzakelijke voorwaarde voor de oplossing van de malaise waarmee het Maastrichts juridisch onderwijs experiment thans kampt: een te grote hoeveelheid van slecht gemotiveerde studenten en docenten, hetgeen tot uitdrukking komt in een dramatische daling van het onderwijsrendement. Die daling tast de belangrijkste legitimatie van het volgens de docenten qua onderwijslast zo zware systeem aan. Ik spreek van een "noodzakelijke" voorwaarde, omdat ik meen dat er nog andere dan bestuurlijke oorzaken van structurele aard ten grondslag liggen aan de malaise, die ik al drie jaar geleden voorspeld heb.

Anders dan toen is er dit jaar ineens spontane belangstelling ontstaan voor de suggesties voor onderwijshervormingen die ik destijds gedaan heb. Typend voor de "consensuele" bestuurscultuur van de faculteit is weer, dat die belangstelling niet zozeer de achterliggende ideeën geldt, als wel de hoop dat ze op de onderwijslast kunnen helpen besparen. Onze "consensuele" bestuurscultuur is tot nu toe ook altijd gepaard gegaan met FR-verkiezingen, waarbij de kandidaten zich niet van te voren uitlieten over hun beleidsvisies, gesteld dat ze die al hadden. Het ontslag van Crombag zou wat mij betreft een batig slot kunnen hebben en wellicht zelfs op het juiste moment gekomen zijn, als we daar verandering in zouden kunnen brengen. Geen hond heeft het fatsoen gehad Crombag te bedanken voor zijn enorme inzet voor de faculteit. Het lijkt me niet teveel gevraagd hem tenminste de eer te bewijzen dat de door hem bepleite verbeteringen in het bestuur mede inzet van de verkiezingen worden. Al dan niet in samenhang met de bestuursproblematiek zal ik een aantal kwesties noemen waarover kandidaat FR-leden zich zouden moeten uitlaten, voordat ze eventueel op mijn stem zouden kunnen rekenen. Ons onlangs zo fraai gerenoveerde faculteitsblad "Carabas" lijkt me het aangewezen medium voor antwoorden die op elementaire democratische gronden van de kandidaat FR-leden verlangd kunnen worden.

1. Moeten FB en FR zich beperken tot het algemene beleid, coördinatie en marginale toetsing?
2. Moeten de vakgroepen geraadpleegd worden bij de samenstelling van de planningsgroepen, de aanwijzing van tutores en de leden van de facultaire commissies?
3. Moet voorrang van interne sollicitaties worden afgeschaft, op z'n minst voor de functie wetenschappelijke medewerker en van directeur van de faculteit?
4. Moeten er onderwijsexperimenten gestart worden en is meer pluriformiteit toelaatbaar in ons onderwijssysteem zoals gesuggereerd door Crombag (Carabas nr. 1) en mijzelf (Carabas nr. 2) (verschijnt deze maand)?
5. Moet en kan niet een groter deel van ons onderwijs geautomatiseerd worden?
6. Is het wenselijk een aanwezigheidsplicht bij blokgroepen in te voeren in ons onderwijssysteem?
7. Welke prioriteit moet er gegeven worden aan internationalisering? Moet er meer Europees recht en rechtsvergelijking in het basiscurriculum? Moet de faculteit desnoods de voor de uitwisselingen in het kader van ERASMUS en ELS onontbeerlijke ambtelijke staf en taalcursussen zelf financieren?
8. Moet er dezelfde grote wissel op AIO-onderzoek getrokken blijven worden of moet er meer geld komen voor meer ervaren onderzoekers?
9. Verdienen de grote onderzoeksprojecten meer bescherming dan strikt noodzakelijk is in verband met hun eventuele VF-status? Moeten er inhoudelijke zwaartepunten zijn in het facultaire onderzoeksbeleid?

Prof. mr. Nico Roos

VOOR WIE IN TEAMWORK GELOOFT, LIGT ER EEN MOOIE TOEKOMST IN HET VERSCHIJT.

Bij Coopers & Lybrand geloven we onvoorwaardelijk in samenwerking. Dat is geen holle frase, dat is in ons metier een pure noodzaak. Want accountancy betekent naast controleren ook adviseren. Immers, wanneer er sprake is van een gevarieerd cliëntenbestand, doen zich verschillende problemen voor. Complexe vragen veelal, die een team van deskundigen behoeven om ze te beantwoorden. Een solist zou zich op onderdelen stuklopen. Zo'n team kan bestaan uit experts van verschillende Coopers & Lybrand disciplines, bijv. accountants, belastingadviseurs of management-consultants. Bent u ook overtuigd van bovenstaande opvatting, dan zou de toekomst er wel eens rooskleurig uit kunnen zien. Coopers & Lybrand Nederland vormt een belangrijk onderdeel van de wereldwijde organisatie Coopers & Lybrand (International). Met vestigingen in Amsterdam, Eindhoven en Rotterdam. Aldaar is ons er alles aan gelegen, aspirant-accountants vanaf de start te begeleiden en een stevige oplei-

ding te geven. Wij geloven in de filosofie, dat een solide onderbouw noodzakelijk is om onze gevarieerde cliëntenkring optimaal te bedienen. Bovendien schept een dergelijke basis de beste mogelijkheden om binnen een organisatie vooruit te komen. Wie goed is gaat snel bij C&L. Zonder te soleren overigens, want wij beschouwen samenwerking, of zo u wilt, teamwork als een groot goed. Rest ons nog te zeggen dat er voor uitblinkers met internationale aspiraties kansen liggen. C&L zoekt reeds nu contact met studenten bedrijfs-economie, NIVRA tot algemeen deel of HEAO-RA. Wij geloven, dat mensen er wijs aan doen zich in een vroeg stadium op de toekomst te oriënteren.

C&L Coopers & Lybrand Nederland Accountants
Amsterdam - Eindhoven - Rotterdam

Ik wil meer weten over Coopers & Lybrand. Stuur mij daarom de:

Gedrukte bedrijfsbrochure Audio-cassette

Diskette IBM PC compatible

Naam : _____

Adres : _____

Postcode : _____ Woonplaats: _____

Telefoon : _____ Leeftijd: _____

Studierichting: NIVRA (tot alg.deel) Postdoctoraal Accountancy

HEAO-RA Overig t.w.

Bedrijfs-economie

Afstudeerjaar: 1989 1990 na 1990

Coopers & Lybrand Nederland t.a.v. mevrouw A.G. van der Goes, Antwoordnummer 3037, 3000 WB ROTTERDAM.

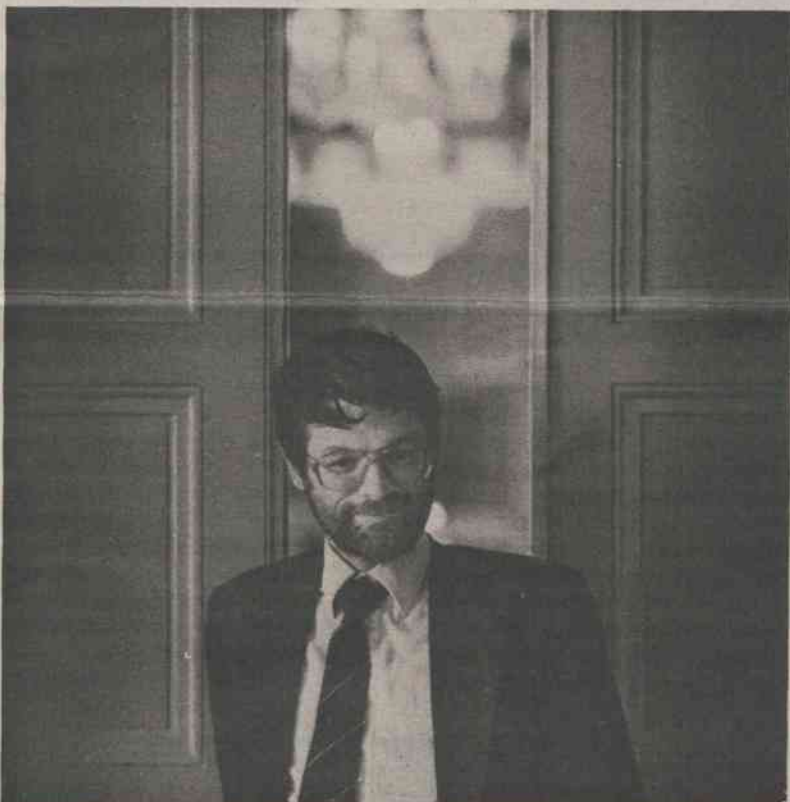
Derde geldstroomregeling neemt voorschot op nota over "faciliteren en privatiseren"

WORDEN DE ALGEMENE DIENSTEN HET WRAKHOUT VAN DE DERDE GELDSTROOM?

De ruimte blijft hardnekkig "feestzaal" heten, ofschoon het aantal bijeenkomsten in het oud-gouvernement dat een dergelijke ambiance vereist op de vingers van een hand te tellen is. Meestal vinden er doodsaaie vergaderingen plaats, des te moeilijker uit te zitten omdat de akoustiek voor weinig meer geschikt is dan voor conversaties op borrelglas-afstand.

Maar vorige week woensdag was dat anders. Toen bleek de ongerustheid het te winnen van de verveling. Aan de orde was de nieuwe regeling voor de derde geldstroom, waarvan de portée en vooral de zegeningen met een omvangrijk voorlichtingsoffensief, inclusief "Nieuwsbrief", aan de man worden gebracht. Maar bij de algemene diensten is men allerm minst gerust op deze nieuwigheid, die juist voor deze categorie vergaande gevolgen dreigt te krijgen. Men was dan ook in grote getale opgekomen om het gemoed te luchten.

De angst voor de cultuur van klant en leverancier, van doorberekenen, afwentelen en gedwongen winkelnering.

Harry Fekkers: Rol van ondersteunende diensten fundamenteel herzien (foto Franco Gori)

Eigenlijk is er tijdens de voorlichtingsbijeenkomst nauwelijks over de nieuwe derde geldstroomregeling gesproken. Wat er ook interessant aan is voor het wetenschappelijk personeel, hier kon het de meesten gestolen worden. Het venijn schuilt voor de diensten in iets dat omgekeerd voor de wetenschappers gewoon een uitvoeringsprobleem lijkt, en dus secundair: de doorberekening van de dienstverlening. Want straks, zo liet de eerste (er komen er nog vier) onder de universitaire medewerkers verspreide "Nieuwsbrief derde geldstroom" al weten, gaat deze bron van inkomsten zo belangrijk worden dat heel wat interne procedures, ook die voor de eerste geldstroom, zich daaraan moeten aanpassen.

"Een trendbreuk", noemt coordinator Harry Fekkers de nieuwe regeling ten opzichte van de vorige. De vrijheid voor de onderzoekers is toegenomen, men wordt zelfs gestimuleerd om de markt op te gaan doordat de eventuele winst (= meer inkomsten dan kosten) van een opdracht binnen vakgroep of faculteit kan blijven. Bovendien was de oude regeling niet alleen omslachtig, hij was tevens fraudegevoelig. Omdat bij onderzoek voor derden bijna altijd gebruik wordt gemaakt van de universitaire infrastructuur (al was het maar doordat de research zich in universitaire gebouwen afspeelt) zou van elk contract 15% moeten worden afgedragen aan de RL. Die clause werd echter op grote schaal ontrokken. Vaak werd niet eens aange meld dat er contractonderzoek plaatsvond, laat staan dat men voor de ondersteuning door de diensten geld wilde teertellen. Toch werd daardoor indirect geld onttrokken aan de reguliere middelen van de universiteit, de eerste geldstroom dus.

De nieuwe derde geldstroomregeling bemadert het probleem daarom van de andere kant: maximale vrijheid voor de onderzoekers, maar dan wel een verplichting om zich aan de paar resterende regels te houden. En in plaats van een algemeen opslagpercentage wordt de dienstverlening voortaan gewoon met een afgetrokken: wie gebruik maakt van het werk van een algemene dienst zal daarvoor moeten betalen, wie er geen gebruik van maakt hoeft dat niet. De redder die hier onder het gras schuilt was echter volstrekt duidelijk: als faculteiten in het kader van de derde geldstroom moeten betalen voor geleverde diensten die ze in het kader van de eerste geld-

stroom gratis kunnen krijgen, staat de vindingrijkheid van de gemiddelde wetenschapper borg voor een bloeiend zwart circuit.

Om dat te voorkomen, schrijft Fekkers in een advies aan het college van bestuur, zal de rol van de ondersteunende diensten "vrij fundamenteel" moeten worden herzien. Daarmee wordt dan bedoeld dat er geen verschil meer zal worden gemaakt tussen dienstverlening ten behoeve van eerste - dan wel derde geldstroom: alles zal worden doorberekend. Evenmin zal er nog verschil gemaakt worden waar het de vrijheid van de "klant" betreft om al dan niet van de inspanningen der algemene diensten gebruik te maken. Op die regel worden slechts een paar uitzonderingen gemaakt: daar waar het college van bestuur vindt dat er binnen de instelling 'e'en lijn getrokken moet worden zal er sprake zijn van 'gedwongen winkelnering', dus verplicht gebruik van een paar diensten. Voorbeelden: Financiële - en Personele Zaken, want zowel in de financiële afwikkeling van contracten en in de budgetbewaking als bij het aanstellen van personeel is de universiteit gebaat bij een

eenduidig beleid. Ook een dienst als AJZ, Algemene juridische zaken, krijgt deze voorkeursbehandeling: de contracten moeten immers zoveel mogelijk op dezelfde wijze worden opgesteld, wildgroei moet worden voorkomen.

Fekkers, en met hem de gehele ambtelijke "werkgroep invoering nieuwe regeling derde geldstroom" neemt vervolgens met ijzeren consequentie ook de volgende stap. Als er in principe voor de faculteiten geen verplichting bestaat om de diensten emplot te geven, vervalt de noodzaak om die diensten centraal te financieren ongeacht de vraag naar hun service. Integendeel, een 'gebruikersafhankelijke' financiering ligt dan meer voor de hand. Natuurlijk moet er iets van een infrastructuur overeind blijven die voor de universiteit als geheel van belang is. Dit gedeelte, dat door de werkgroep als "collectief nut" wordt betiteld, zou als vanouds uit de centrale middelen betaald kunnen blijven worden. Voor de meeste diensten zou het mogelijk zijn om hun harde kern op die wijze te financieren. Wat echter afhankelijk is van de afname door de facultaire klanten kan maar beter door die faculteiten zelf be-

kostigd worden, vindt Fekkers.

Al met al een revolutie in de universitaire organisatie, zoveel is wel duidelijk. Het gaat per slot van rekening niet alleen over potloden of behuizing, het gaat over mensen, personeel van de diensten. Duidelijk is ook dat deze voorstellen een flink voorschot nemen op de discussie over het "facilitair" maken en zelfs eventueel privatiseren van diensten, een onderwerp waarover Fekkers een nota voor het college van bestuur schrijft die deze maand nog gereed zal zijn. Tot nu toe is slechts een dienst in deze nieuwe hoedanigheid aan het werk: de audiovisuele dienst AVD.

Dat er onder de andere diensten onrust is ontstaan is dus niet verwonderlijk. Als de faculteiten het straks in hun kop krijgen om bepaalde zaken buiten de universiteit af te laten handelen in plaats van door de eigen diensten, want die mogelijkheid wordt uitdrukkelijk geschapen, dan kan dat weleens banen gaan kosten. Fekkers sprak daar tijdens de voorlichtingsbijeenkomst geruststellend bedoelde woorden over: wat nuttig is zal kunnen blijven bestaan, als u diensten levert waar vraag naar is, is er niets aan de hand.

Maar, repliceerde men uit de zaal, er zal op zijn minst een periode komen waarin wetenschappers verlekkerd op hun geld zullen blijven zitten of gewoon zelf gaan beunhazen. Dan komen ze misschien na enige tijd tot de conclusie dat ze hun eigen arbeidstijd zijn vergeten te calculeren en dat ze toch niet buiten de kwaliteit kunnen die wij leveren, maar in de tussentijd staan wij op straat. Flexibel inspelen op facultaire wensen heeft zo zijn grenzen.

Maar Fekkers blijft onverstoort. Als u inderdaad kwaliteit biedt komen ze wel terug, houdt hij de diensten voor, "en in de tijd dat de geleerde heren aan het leren zijn heeft u daar last van, dat is waar." Maar natuurlijk, "wilde bewegingen in vraagpatronen moeten niet meteen vertaald worden in ontslag of aanname van personeel, daar moeten dempingsmechanismen worden ingebouwd." Het principe blijft echter onaangetaast: de vraag blijft sturen.

Maar er zijn meer problemen. Als faculteiten inderdaad buiten de deur mogen 'winkelen' ontstaan er concurrentieverhoudingen tussen de 'facilitaire' diensten en commerciële bedrijven. Dan zal de concurrentiepositie van de diensten dus niet ongunstig mogen zijn. Gedwongen huisvesting in een duur gebouw als het nieuwe Randwijk 2 zou, als huisvestingslasten doorberekend moeten worden, zo'n dienst acuut de markt uitprijzen. Of, een ander voorbeeld, concurrentie van de kantine in het Jezuiten-klooster die slechts een paar uur per dag open is, tegen een serie restaurantjes in de Tongersestraat die wellicht niets tegen een maandje stunten hebben; dat valt natuurlijk niet vol te houden.

Fekkers heeft ook hierop een antwoord. Als de universiteit vindt dat er bepaalde eisen gesteld moeten worden aan bepaalde dienstverlening, eisen die in hogere lasten resulteren, dan zal er voor gezorgd worden dat die lasten niet in de exploitatie en dus in de prijzen hoeven worden doorberekend. Een nieuw en inderdaad geruststellend geluid, constateerde het gehoor, dat voor het overige vooral problemen aan de einder zag opdoemen.

Voor de meesten hoeft het allemaal niet zo, ondanks de peptalk van Fekkers. "Bedenk waarin je als dienst sterk bent, dat is namelijk DIENSTverlening. Laat zien WAAROM er diensten zijn." Dan, aldus Fekkers, heeft u niets te vrezen. Maar hoeveel optimisme over de werking van de markt hij er ook inlegde, de scepsis bij de diensten weet voorlopig nog niet van wijken.

Wammes Bos

Onderzoeksbureau: wellicht belangen in Zuid-Afrika

Er zijn vragen gerezen over de banden met Zuid-Afrika van een marktonderzoeksbureau dat voor de RL een "image-onderzoek" verricht. Het bureau, Research International Nederland te Rotterdam, vermeldt op zijn briefpapier en enqueteformulieren een serie landen van Australië tot Zweden waarin men actief is. Hierbij wordt ook Zuid-Afrika genoemd. Het college van bestuur was dit tot op heden nooit opgevallen.

Al in het voorjaar van 1988 viel het besluit om met Research International, het qua omzet vierde bureau in Nederland in deze branche, in zee te gaan. Er zou voor rond de f 50.000 een onderzoek verricht moeten worden naar het image van de RL in vergelijking met dat van andere universiteiten. De uitkomsten zullen verwerkt worden in de opzet van de nieuwe reclamecampagne in het najaar van '89. Zowel potentiële studenten als huidige en ex-studenten worden naast universitaire medewerkers steekproefsgewijs gevraagd naar het beeld dat men van deze universiteit heeft. De vragenlijsten zijn in januari en februari verspreid. Navraag bij het bedrijf in Rotterdam leert dat niet alle vermelde namen op briefpapier en vragenlijsten betrekking hebben op echte zustervestigingen. In een aantal gevallen is slechts sprake van een gemeenschappelijke naam, voortgekomen uit een gemeenschappelijk verleden.

Research International (RI) was tot voor twee jaar geleden de benaming van de 29 eigen marktonderzoeksbureaus van Unilever. Veertien daarvan (waaronder de Nederlandse) zijn in 1986 verkocht aan de Ogilvy and Mather Group, een wereldwijd reclame-adviesbedrijf waarvan de hoofdvestiging zich in New York bevindt. Volgens algemeen directeur Ian Hunt van het Londense hoofdkantoor van Research International/Ogilvy was in de oorspronkelijke verkoopplannen ook de Zuidafrikaanse vestiging van RI betrokken, maar heeft het verscherpte anti-apartheidsbeleid van de Amerikaanse regering Ogilvy doen afzien van de aankoop van RI in Durban. Woordvoerders van Ogilvy in New York beklemtonen dat het bedrijf zelf ook tegen de apartheid is. Ogilvy heeft desondanks sinds 1971 een minderheidsbelang in Ogilvy and Mather, Rightford in Johannesburg en Kaapstad. Met Research International in Durban, dat dus nog steeds eigendom is van de Unilever Group, bestaat een zogenaamde associatie-overeenkomst: RI Durban mag gebruik blijven maken van de naam en de marketingproducten van het onder de vlag van Ogilvy and Mather opererende RI.

Directeur Olivier van RI Nederland in Rotterdam verklaart dat de landnamen op zijn briefpapier vooral bedoeld zijn om aan te geven hoe wereldwijd zijn bedrijf haar vertakkingen heeft. Dat omvat dus zowel echte zustervestigingen als geassocieerde bedrijven, zoals in Zuid-Afrika en bijvoorbeeld ook in Griekenland. Hoewel men wel regelmatig samenwerkt met de organisaties in andere landen heeft de Rotterdamse RI-vestiging nog nooit contacten gehad met RI in Durban.

RI Nederland heeft volgens Olivier vaker opdrachten voor de Nederlandse overheid en universiteiten uitgevoerd, maar is nooit geconfronteerd met vragen over de eventuele belangen in Zuid-Afrika. Gezien de mogelijke kwalijke gevolgen die een Zuidafrikaanse connectie voor RI Nederland zou kunnen opleveren overweegt Olivier bij de eerstvolgende aanmaak van briefpapier de naam van Zuid-Afrika uit het rijtje landen te schrappen.

Wammes Bos

Door Bart Brouwers

Kerk

Een van de twee Nederlandse universiteiten, die zich met het predikaat 'katholiek' sieren, heeft een probleem. Weliswaar zijn de meeste studenten op de hoogte van het bestaan van de studentenkerk, maar neemt slechts hoogst zelden iemand de moeite het gebouw ook van de binnenkant te bekijken. En van degenen die wel af en toe een mis bijwonen, is de helft theologie-student. En die tellen eigenlijk niet mee, omdat een kerkdienst voor hen niet meer is dan een practicum, nietwaar? Wat het skillslab is voor een student-geneeskunde, is de kerk voor een theoloog-in-spe. Laten velen de Nijmeegse studentepastor links liggen, de mensa-kok heeft een soortgelijk probleem. Slechts vier procent van de Nijmeegse ouderejaars kiest voor de mensa tijdens het avondeten. De voornaamste redenen voor deze massale afwezigheid: niet lekker, eenzijdig en koud voedsel. (KU-Nieuws)

Sport

Bied het universitair personeel de mogelijkheid om wat aan sport te doen en je doet een investering in de gezondheid van de mensen die er werken. "Voor een ton zouden we het personeel dezelfde faciliteiten kunnen bieden als de studenten", zegt de directeur van het Sportcentrum van de Groningse universiteit, die erom bekend staat studenten ruime mogelijkheden te geven voor de uitoefening van hun favoriete sport. "Die honderdduizend gulden is een investering die zich bijna vanzelf terugverdient", weet hij. Want sportende medewerkers

zijn minder vaak ziek, zo blijkt uit Amerikaanse en Japanse onderzoeken. "En er is nog een voordeel voor de universiteit zelf: het versterkt de 'corporate identity'. Mensen krijgen het gevoel dat de werkgever wat extra voor ze doet." (U-Krant)

Streng

Medisch-ethische commissies die moeten toezien op handhaving van ethische normen bij wetenschappelijk medisch onderzoek zijn niet altijd streng genoeg. Er is een aanzienlijke inconsistentie in de besluitvorming en meer dan eens laten zij toe dat ethische én wettelijke grenzen overschreden worden. Dat ontdekte mr.dr.dr. Lucas Bergkamp, een geboren Roermondenaar die nu onderzoek verricht voor het Instituut voor Sociale Geneeskunde in Amsterdam. Te vaak, zo blijkt uit het onderzoek, wordt toegestaan dat studenten, arts-assistenten en co-assistenten onderzoek uitvoeren, dat volgens de internationale richtlijnen slechts door de arts zelf mocht worden gedaan. Ook stelden sommige commissies veel te lichte eisen aan de informatieverstrekking; enkele stonden het zelfs toe, dat een onderzoek werd uitgevoerd zonder toestemming van de proefpersonen. Volgens Bergkamp bezwijken sommige commissies te snel onder de druk van de onderzoekers. (Mare)

Kassa

Wie begint te studeren, weet nauwelijks wat hij daarvoor in de eerste jaren moet betalen. Er zijn wat dat betreft immense verschillen tussen studierichtingen. Een eerstejaars tandheelkunde moet met bij-

na drieduizend gulden op de proppen komen, terwijl een aankomende theoloog aan driehonderd gulden genoeg heeft, om maar eens twee uitersten te noemen. Scheikundigen hebben een witte jas nodig en een beschermende bril voor in het laboratorium; kunsthistorici en geografen moeten hun veldwerk en excursies bekostigen, terwijl letterenstudenten het vooral van boeken moeten hebben. Iedereen is wel wat kwijt, maar tandheelkunde spant ontegenzeggelijk de kroon. 1250 gulden aan boeken, 170 voor de syllabi, tweehonderd gulden voor microfiches en witte jassen en nog eens 1100 gulden aan instrumentarium. Voor de gemiddelde student is het onmogelijk alles in een keer aan te schaffen, zo blijkt in Amsterdam. "De studenten kopen ook niet alles", zo zegt een medewerkster van het faculteitsbureau. "Ze lenen veel uit de bibliotheek en er wordt veel gekopieerd". Nog enkele gemiddelden: geneeskunde kost duizend gulden voor het eerste jaar, rechten een kleine 750 gulden, economie zeshonderd en filosofie 280 gulden. Allemaal volgens de maatstaven van de Universiteit van Amsterdam. Prijswijzigingen voorbehouden. (Folia)

Restaurant

't Drifke

Lage Kanaaldijk 22 St. Pieter
Maastricht Tel: 043 - 214581
Ons eenvoudig huis, Uw gerieflijk thuis

ETRURIA TRAVELS

v.a. Pasen div. voorjaarsreizen naar
Florence / Toscana v.a. Fl. 575,00
voor meer informatie:
bel: 043 - 217896

PARIS - OXFORD - BERLIN - MADRID
Education European Managers
for International Careers

European Management Programme

- * You will be part of a 3-country management programme in Europe
- * You will study for 3 full years in: France-UK-Germany or UK-Spain-France
- * You will gain management experience as a trainee in local companies in each country

Degree Validation

- * You will earn an advanced degree in general management
- * The degree is a "Diplôme de Grande Ecole" and a "Diplom Kaufmann" recognised throughout the European Community

Exam session at Maastricht (Brabant): 24-25 April
Deadline for applications: 3 April 1988

European Recruitment of Students

- * Students come from all member states of the European Community.
- * You need a first university degree (2 years or equivalent) to be eligible for admission.
- * You should speak the working languages of the chosen programme.
- * You will be required to take EAP's European Management Admissions Test.

International Placement of Graduates

- * Over 800 EAP graduates are employed in 30 countries.
- * Salaries for recent graduates starts as high as 30.000 ECU per year.
- * 60% of recent EAP graduates work in international management, while 40% are employed in domestic business.

Member of French Association of Graduate Business Schools
Co-sponsored by the Berlin Government
Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris

Please send me your documentation:

Name _____
Street and Number _____
City _____ Postal Code _____ Country _____

EAP - PARIS ECOLE EUROPÉENNE DES AFFAIRES 108, boulevard Malesherbes 75017 Paris Tél: (1) 47.54.65.00	EAP - OXFORD EUROPEAN SCHOOL OF MANAGEMENT 12, Merton street Oxford OX1 4JH Tél: (0865) 72.45.45	EAP - BERLIN EUROPAISCHE WIRTSCHAFTSHOCHSCHULE Europa-Center 1000 Berlin 30 Tél: (30) 254.80.20	EAP - MADRID ESCUOLA EUROPEA DE ADMINISTRACION DE EMPRESAS c/Serrano 191 28002 Madrid Tél: (1) 457.40.51 / 250.19.24
--	---	--	---

Cosa di Franco

Afscheidspaatje van Liesbeth, die Observant na vijf jaargangen, drie verhuizingen en één gebroken enkel gaat verlaten.

6

Van Igor Stravinsky werd gezegd dat hij de alcohol liefhad in al zijn verschijningsvormen. Het is echter de vraag of wij dat zo letterlijk moeten verstaan dat hij ook graag drank in zijn voedsel nuttigde. Net als de meeste grootinemers zal hij dat wel zonde hebben gevonden.

Indien u het wel over uw hart kunt verkrijgen om uw kostbare drank in de keuken te gebruiken, dan opent zich een wereld van mogelijkheden. Een daarvan is tiramisù, een Italiaans toetje "dat u erbovenop helpt". Maak een grote kop heel sterke koffie. Laat die afkoelen en meng er een of meer glazen van uw favoriete sterke drank doorheen. Gebruik drank met veel smaak; wodka en jenever zijn dus geen goede keuzes, cognac, rum, Grand Marnier of andere likeur daarentegen wel. Neem een pond mascarpone, dat is Italiaanse crème fraîche (en dus niet het mengsel van Gorgonzola en crème fraîche dat vaak onder die naam wordt verkocht), en roer daar 100 gram witte basterdsuiker en een of meer glazen sterke drank (niet noodzakelijk dezelfde) door. Zorg er wel voor dat de mascarpone niet vloeibaar wordt; een beetje dun is niet erg, want in de koelkast stijft hij op. Bedek de bodem van een ondiepe schaal met lange vingers en sprenkel daar zoveel van het koffiemengsel over dat ze goed vochtig zijn. Verspreid daarop de helft van de mascarpone, daarop weer een laag bevochtigde lange vingers, en tot slot de andere helft van de mascarpone. Bestuif dit ticht met cacao-poeder, eventueel nadat u in de room ter versiering met een vork een patroon hebt gemaakt, en zet minstens twee uur in de koelkast. In plaats van lange vingers kunt u ook cake gebruiken, dat is net zo smakelijk.

Van de hier gegeven hoeveelheid zullen minstens vier personen kunnen genieten.

Ook in het hoofdgerecht kent drank vele toepassingen. Omdat het bijna voorjaar is een recept voor Hollands lamsvlees; dat is nu op zijn lekkerst. Koop per persoon 250 - 300 gram lamsschouder en -borst. Snijd die in niet te kleine stukken en marineer een halve of een hele dag in rode wijn, een paar takjes rozemarijn, en wat gekneusde knoflooktenen. Verhit dan olijfolie, en bak daarin snel het afgedroogde vlees aan. Haal het uit de pan, en giet de olie af. Giet de marinade in de pan, en roer de aanbaksels los. Kruid het vlees met versgemalen peper en wat zout, en leg het terug. Laat alles anderhalf uur met gesloten deksel stoven. Giet dan de saus door een zeef, en voeg die weer bij het vlees. Kook peultjes in water met zout tot ze net niet gaar zijn, en voeg die aan de schotel toe. Serveer deze navarin ivre met in de schil gekookte nieuwe aardappels.

Geef hier een salade bij. Koop mooie, stevige tomaten. Probeer eens die kleine kerstomaatjes; die zijn wel duur, maar uitstekend van smaak, en ze ogen prachtig. Snijd de tomaten in plakjes (de kerstomaten hooguit in tweeën), snijd een bosje voorjaarsuitjes in ringen, en maak aan met drie delen olijf- of druivenpitolie, een deel cognacazijn en wat zout.

U zult smullen. Sacré printemps!

August Magirus

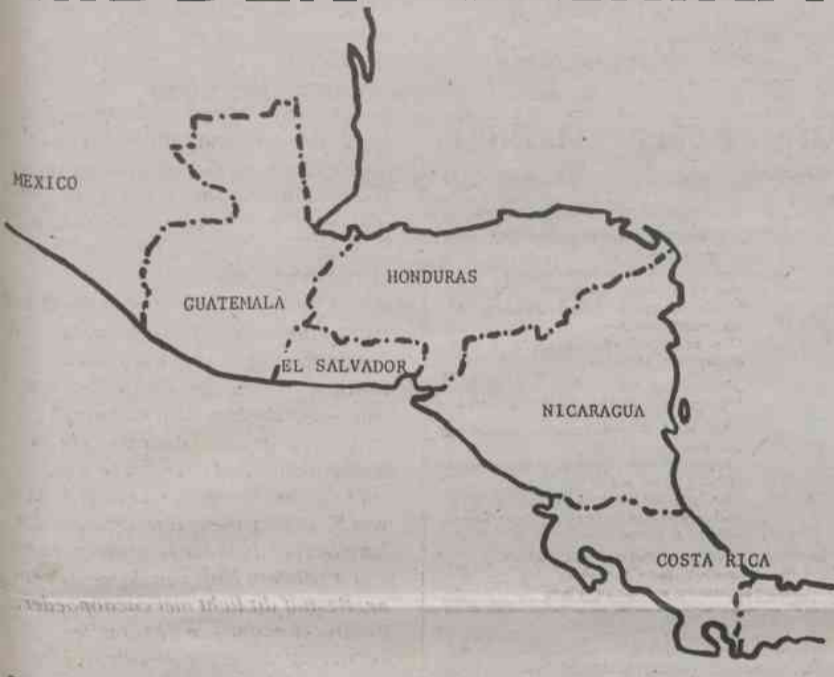
studiumgenerale

bulletin

Het Studium Generale bulletin is een uitgave van het Studium Generale te Maastricht. Het verschijnt drie tot vier maal per jaar en is bestemd voor studenten en medewerkers van het W.O. en het H.B.O. te Maastricht. Op verzoek kunnen overige geïnteresseerden het bulletin thuis gestuurd krijgen.

Jaargang 7 nummer 3

MIDDEN AMERIKA

In 1987 haalde Midden-Amerika voor het eerst sinds jaren weer eens de publiciteit in positieve zin, namelijk met een vredesplan opgesteld door President Arias van Costa Rica. Dit plan is bedoeld om de crisis in Midden-Amerika (El Salvador, Nicaragua, Guatemala, Honduras, Costa Rica) op te lossen en te komen tot een onafhankelijke koers.

Zo'n koers hadden de vijf Middenamerikaanse republieken in 1831 al eens uitgezet met het uitroepen van hun onafhankelijkheid. Deze konden ze behouden tot rond de eeuwwisseling, ondanks de vele kapers op de kust -niet in de laatste plaats de Verenigde Staten. De V.S. slaagden er uiteindelijk in om Midden-Amerika onder hun jurisdictie te krijgen, o.a. door middel van infiltraties, militaire interventies en bezettingen, militaire sancties en economische onderwerping via internationale ondernemingen.

Met name vanaf 1959 hebben de V.S. een stempel gedrukt op de interne politiek van de Middenamerikaanse landen. In dat jaar maakte Fidel Castro een einde aan de diktatuur van Batista. In de V.S. werd dit als een kommunistische bedreiging beschouwd. Om „andere Cuba's“ te voorkomen werd het beleid verscherpt; militaire versterking en oprichting van anti-oproeren waren het gevolg. Behalve in Costa Rica heeft de V.S.-hegemonie in de andere republieken geleid tot een bijna ononderbroken reeks van militaire diktaturen, al dan niet onder de dekmantel van democratische structuren. Dit ging gepaard met een vaak bloedige repressie die, behalve in Nicaragua, tot vandaag voortduurt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat in al deze landen gewapende verzetsbewegingen actief waren en zijn.

Revolutie

Tot 1979 werden de landen El Salvador, Nicaragua, Guatemala en Honduras geregeerd door fel anti-kommunistische diktatoren. Dat veranderde in 1979. De bevolking van Nicaragua was de Somoza-diktatuur beu en het Sandinistisch Nationaal Bevrijdingsfront slaagde erin diktator Somoza uit Nicaragua te verdrijven. Door deze Nicaraguaanse revolutie werd de pro-Amerikaanse politiek in Midden Amerika volledig op zijn kop gezet. Opeens was er een linkse regering midden in de achtertuin van de V.S. Ook in El Salvador en Guatemala stonden sterke guerrillabewegingen op de stoep van de regeringspaleizen.

Verkiezingen

Er kwam teveel onrust in de achtertuin. Om economische en strategische redenen moesten de V.S. zich bezinnen op een alternatief voor de steun, die tot dan toe verstrekt was aan de diktators. Zij verschoven hun steun van de traditionele rechtse elites naar de middengroepen, die meer oog hadden voor de groeiende aspiraties van de achtergestelde meerderheid van de bevolking. In Midden-Amerika waren dat vooral de snel opkomende christen-demokraten. In Honduras, Guatemala en El Salvador waren verkiezingen hiervan het gevolg. Zeker in de twee laatstgenoemde landen heeft dit tot een verbetering van de situatie geleid.

Voor de V.S. waren de resultaten van de verkiezingen, als middel tegen het groeiende volksverzet, ogenschijnlijk niet gering. Honduras, Guatemala en El Salvador hebben nu gekozen regeringen. In El Salvador en Guatemala is na ongeveer honderdduizend doden en vele miljarden dollars Amerikaanse hulp nu de guerrilla in het defensief.

Bovendien is de revolutie in Nicaragua omgeven door een cordon van rechtse pro-Amerikaanse democratieën. Voor Washington lijkt hiermee het „linkse gevaar“ geïsoleerd.

Toch zijn de Sandinisten de V.S. steeds een doorn in het oog gebleven. Vooral de regering-Reagan heeft sinds 1980 geen middel -behalve militaire interventie-onbepoefd gelaten om de regering van het land in diskrediet en uiteindelijk ten val te brengen. Wat dit betreft ligt het Contra-schandaal nog vers in het geheugen. Ondanks het „succes“ dat de V.S. met hun buitenland-beleid lijken te hebben, kampen El Salvador en Guatemala nog steeds met een erfenis van het verleden: guerrillastrijders, een oorlogseconomie, zeer invloedrijke militairen en traditionele elite-groepen (grootgrondbezitters), die zich met alle middelen verzetten tegen verder machtsverlies. Van landhervormingen is dan ook nauwelijks sprake.

Vredesplan

Door het voortdurende verzet in en vanuit de verschillende landen heeft sinds 1983 de zgn. Contadorgroep gewerkt aan een vredesproces. Dit proces werd op 7 augustus 1987 bekroond met een vredesakkoord, dat door vijf Middenamerikaanse presidenten werd ondertekend in Esquipulas (Guatemala). De presidenten kwamen overeen de landen te demokratiseren door o.a. het houden van vrije verkiezingen en respektering van de mensenrechten en door geen steun meer te verlenen aan groeperingen die gewapenderhand de regering van een nabuurland proberen omver te werpen (zoals in Honduras gebeurt met de door de V.S. gesteunde Contra's).

Helaas heeft de gezamenlijke ondertekening van het plan nog weinig vruchten afgeworpen. De afspraken werden niet of nauwelijks nagekomen en er heerste grote onenigheid over de wijze van verificering van de ondertekende akkoorden. Niet alleen dit maar ook de ontwikkelingen in de diverse landen gaven weinig hoop op verbetering.

In El Salvador nam het volksverzet sterk toe, en zo ook het aantal directe militaire confrontaties. Dit heeft overigens ook zijn weerslag gehad op de universiteit van San Salvador, waarmee de Rijksuniversiteit Limburg betrekkingen onderhoudt. In september 1988 werden studenten en professoren tijdens een vreedzame demonstratie door de politie ingesloten en massaal afgeranseld; in december en januari j.l. werden enkele universiteitsgebouwen opgeblazen. In Nicaragua liepen eind 1988 de spanningen aan de grens met Honduras weer hoog op; het Hondurese leger voerde verscheidene kleine aanvallen uit op Nicaraguaanse doelen.

Kentering?

Ondanks de weinig hoopvolle gebeurtenissen valt er sinds kort een lichte kentering te bespeuren. In Nicaragua zijn 10.000 militairen op non-actief gezet en is een aantal belangrijke toezeggingen gedaan m.b.t. de democratisering van het land. Tevens wordt er hoopvol uitgezien naar een minder starre buitenlandse politiek van de nieuwe president van de V.S. In februari j.l. zijn de vijf betrokken presidenten nogmaals bijeen gekomen. Het belangrijkste resultaat van deze ontmoeting is dat de Contra's hun bases in Honduras zullen sluiten. In ruil hiervoor zal Nicaragua vóór 25 februari 1990 vrije en algemene verkiezingen organiseren. Ook al lijkt het er dus op dat de gewapende conflicten tussen de diverse Middenamerikaanse landen binnenkort tot het verleden kunnen behoren, evenals de militaire steun van de V.S. aan de Contra's, het is nog zeer de vraag of de interne onrust in de landen zelf tot een goed einde kan

worden gebracht. Nicaragua zit diep in de economische malaise (een inflatie van 20.000 % over 1988). De situatie in El Salvador is ondanks alle beloftes en afspraken alleen maar verslechterd. Het is wat dit land betreft belangrijk de resultaten van de verkiezingen van 19 maart te volgen.

Studium Generale

Om de ontwikkelingen wat beter gedocumenteerd te kunnen volgen en ter compensatie van de leemte, die de informatie in de reguliere media regelmatig vertoont inzake Midden-Amerika, schenkt Studium Generale in een lezingencyclus meer aandacht aan dit deel van de wereld. Als overweging hiervoor hebben niet in de laatste plaats meegewogen de reeds genoemde universitaire samenwerking tussen RL en de universiteit van San Salvador en de stedenband tussen Maastricht en het Nicaraguaanse Rama.

Peter Rietra
Frits Nies

Lezingen

dinsdag 4 april, 20.00 uur aula:
De actuele politieke situatie in Midden Amerika,
lezing door: Jan Schmeitz, journalist, werkzaam bij de VARA
De positie van de universiteit in El Salvador,
lezing door: Loek Franssen, NUFFIC Den Haag

dinsdag 11 april, 20.00 uur aula:
Mensenrechten in Midden Amerika,
lezing door: Theo van Boven, hoogleraar internationaal recht RL

dinsdag 18 april, 20.00 uur aula:
Gezondheidszorg in Nicaragua,
lezing door: Jan van Bergen, als arts werkzaam geweest in Rama (Nicaragua)

dinsdag 25 april, 20.00 uur aula:
Politieke cultuur in Midden Amerika,
lezing door: Klaas Wellinga, docent Spaans, RUU

Tentoonstelling

maandag 3 t/m vrijdag 28 april
gebouw Medische Faculteit: Peter Debyeplein 1, Randwyck

Naast de lezingen zal een tentoonstelling worden gehouden met schilderijen van Jehanne van Woerkom. Het thema is het verzet van de indianen in Guatemala tegen een systeem van moord en onderdrukking.

Overige activiteiten

Parallel aan het Studium Generale programma worden er in Maastricht de volgende activiteiten over Midden Amerika georganiseerd (informatie: CVOS, tel. 043-255655).

1 t/m 30 april, Academisch Ziekenhuis Maastricht:
fototentoonstelling over het Nicaraguaanse stadje Rama en de gevolgen van de storm van oktober 1988

10 t/m 30 april, Stadsbibliotheek:
tentoonstelling met werk van Jehanne van Woerkom met als thema: 'Verdwijningen in Midden-Amerika'

12 april, 20.00 uur, Academisch Ziekenhuis Maastricht:
diavoorstelling over het gezondheidszorgsysteem in Nicaragua

13 t/m 19 april, 20.00 uur, Ciné-K:
film 'Under Fire' (1984)

15 april:
inzameling gereedschap voor Nicaragua in twee wijken in Maastricht

20 t/m 26 april, 20.00 uur, Ciné-K:
film 'Salvador' (1987)

27 april, 20.00 uur, Tafelstraat 13:
lezing door prof. dr. van Rossum over de rol van de bevrijdingstheologie in Latijns-Amerika

29 april, 20.00 uur, Lösstheater:
theatergroep Manifest speelt het stuk 'Pablo'

de vroegste foto's van Japan

(Tentoonstelling van de Rijksdienst Beeldende Kunst)

In augustus 1839 maakte de Académie Française de uitvinding van het fotografisch procedé wereldkundig. Daguerre maakte geschiedenis met een niet reproduceerbare vorm van fotografie.

Omdat dit vrij algemeen als het beginpunt gezien wordt van een ontwikkeling, die ertoe geleid heeft dat momenteel vrijwel iedereen wel eens een „kiekje“ maakt - en niet in de laatste plaats de Japanners -, kunnen we vaststellen dat de fotografie dit jaar 150 jaar bestaat.

De Japanners waren al tamelijk vroeg bekend met het verschijnsel fotografie. Dit moge blijken uit het feit dat het tijdschrift Het Nederlandsche Magazijn van september 1839, waarin de uitvinding van Daguerre besproken werd, ook het Japanse eiland Deshima bereikte.

In 1853 vestigde de Nederlandse arts Jan Karel van den Broek zich op Deshima en hij leerde de Japanners daadwerkelijk fotograferen. Inmiddels had Frederic Scott Archer de wereld al verblijd met een reproduceerbare vorm van fotografie door de uitvinding van het negatief op glas.

Rond dezelfde tijd moest Japan onder druk van het westen het zelf gekozen isolement opgeven. Een eeuwenlang hermetisch gesloten gordijn ging langzaam open, onder de dreiging van Amerikaanse scheepeskaders, die de opdracht hadden Japanse havens te openen voor westerse handel.

Er volgde een vrijere toegang van westerlingen, met name Amerikanen en Nederlanders, en dat leidde tot grote interne beroeringen. Het eeuwenoude Tokugawa Shogunaat kwam ten val en de Meiji Restauratie zorgde ervoor dat de macht van de keizer hersteld werd. Deze periode van Openstelling speelt zich af van 1854 tot 1868.

De Nederlanders vestigden een Factorij van de Nederlandsche Handel op het eiland Deshima in de Baai van Nagasaki. Uitsluitend via deze handelspost onderhield Japan een tijd lang betrekkingen met de Westerse wereld. Op Deshima vestigden zich ook Nederlandse artsen, zoals Jan Karel van den Broek, Julius Lydius Catharinus Pompe van Meerdervoort en Antonius Franciscus Bauduin. Deze medici waren gepassioneerde beoefenaars van de fotografie. Omdat het, op verzoek van de Japanse gouverneur van Nagasaki, ook tot hun taak behoorde om diverse

Japanners te onderwijzen in westerse wetenschappen, zoals scheikunde, natuurkunde en wiskunde, kwam ook de fotografie al snel ter sprake. Jan Karel van den Broek combineerde een en ander door te experimenteren met het fotografisch vastleggen van barometerstanden. Deze experimenten behoren waarschijnlijk tot de oudste pogingen om fotografie op wetenschappelijk gebied toe te passen. In de leerlingengroep van Van den Broek bevindt zich o.a. de Japanner Ueno Hikoma, die zich onder Van den Broeks opvolger Pompe van Meerdervoort ontwikkelt tot professioneel fotograaf. Doordat Hikoma op zijn beurt weer les gaat geven aan andere Japanners en doordat inmiddels meer en betere fotochemicaliën aangevoerd worden op Deshima, begint de fotografie zich via dit „Venster op het Westen“ in Japan te verbreiden.

Uit de periode van de Openstelling dateert een aantal zeer interessante foto-albums, samengesteld door de in Japan gestationeerde Nederlanders Dirk de Graeff van Polsbroek, de gebroeders Albert en Toon Bauduin en Koenraad Willem Gratama, beide laatsten als arts. De foto's, die zij soms zelf maakten, maar vaker ook kochten of kregen van toen al rondreizende, professionele fotografen, tonen het voor het eerst toegankelijke Japan in talrijke beelden van steden, dorpen, pittoreske plekken en schilderachtige typen, maar laten ook de onlusten zien die de aanwezigheid van de westerlingen ten gevolge had: de vermoorde zaakgelastigden, plaatsen van aanslagen, platgebrande missies en geëxecuteerde daders. Daarnaast tonen de foto's de westerlingen zelf: hoe zij eruit zagen, wat ze deden, waar ze woonden.

De tentoonstelling, die Studium Generale van 28 april tot 26 mei laat zien in de gangen van de Universiteitsbibliotheek, is samengesteld door de Rijksdienst Beeldende Kunst en geïnitieerd door het Prentenkabinet van de Rijksuniversiteit Leiden en het Scheepvaartmuseum te Amsterdam. De Openstelling laat 75 uit de albums gereproduceerde foto's zien.

Bij de tentoonstelling De Openstelling, de vroegste foto's van Japan, hoort een catalogus/affiche, verkrijgbaar bij het Bureau Studium Generale tegen betaling van f 4,-.

Het bureau Studium Generale

De programma's van het Studium Generale worden georganiseerd door het bureau Studium Generale, dat thans (tijdelijk tot begin mei, daarna volgt een verhuizing naar Keizer Karelplein 10) gehuisvest is in het voormalige Jezuïetenklooster aan de Tongersestraat 53, kamers 3.019 en 3.020, te Maastricht. De medewerkers zijn als volgt telefonisch te bereiken: Jacques Reiners en Peter Rietra: 043-888307
Marja de Melker en Frits Nies: 043-888693.

Ingang aula Tongersestraat 53

Sinds 1 februari is het Jezuïeten-klooster aan de Tongersestraat s'avonds na 18.00 uur alleen nog toegankelijk via de zij-ingang aan de parkeerplaats. Bezoekers van de activiteiten van Studium Generale in de Aula moeten er dus op letten dat ze niet via de hoofdingang naar binnen kunnen, maar via de grote poort en de zij-ingang.

maandag 3 t/m vrijdag 28 april
tentoonstelling

Randwyck, P. Debeyeplein 1
Indianen in Guatemala
Schilderijen van Jehanne van Woerkom

dinsdag 4 april
lezing

20.00 uur Aula
De actuele politieke situatie in Midden Amerika
J. Schmeitz, journalist VARA
De positie van de universiteit in El Salvador
L. Franssen, NUFFIC, Den Haag

lezing

donderdag 6 april
lezing

20.00 uur Aula
Steden in historisch perspectief
prof.dr. E. Taverne, RU Groningen
Maastricht in historisch perspectief
mw. drs. M. Martin, RU Groningen

lezing

dinsdag 11 april
lezing

20.00 uur Aula
Mensenrechten in Midden Amerika
prof.dr. T. van Boven, RL Maastricht

donderdag 13 april
lezing

20.00 uur Aula
Nederzettingen in de Romeinse tijd
dr. G. de Boe, Nationale Dienst voor Opgravingen te Brussel
Maastricht in de Romeinse tijd
drs. T. Panhuysen, stadsarcheoloog Maastricht

lezing

dinsdag 18 april
lezing

20.00 uur Aula
Gezondheidszorg in Nicaragua
J. van Bergen, arts, werkzaam geweest in Rama (Nicaragua)

donderdag 20 april
lezing

20.00 uur Aula
Strukturveranderingen van steden na 1800
prof.dr.ir. F. van Voorden, TU Delft
Strukturveranderingen van Maastricht na 1800
ir. R. Daniëls, Stadsontwikkeling Gemeente Maastricht

lezing

dinsdag 25 april
lezing

20.00 uur Aula
Politieke cultuur in Midden Amerika
drs. K. Wellinga, docent Spaans, RUU

donderdag 27 april
lezing

20.00 uur Aula
Bouwhistorisch onderzoek en stedelijk beleid
prof.ir. R. Meischke, RU Leiden
Bouwhistorisch onderzoek en stedelijk beleid in Maastricht
ir. C. van Haften, TU Delft

lezing

vrijdag 28 april t/m vrijdag 27 mei
tentoonstelling

Universiteitsbibliotheek
De openstelling
De vroegste foto's van Japan

maandag 8 mei
poëzieavond

20.00 uur Aula
Deelnemers: Bei Dao, Clara Janés,
Bert Schierbeek, Marin Sorescu, William Jay Smith
(toegang: f 5,-/f 3,50)

dinsdag 9 mei
poëzieavond

20.00 uur Aula
Deelnemers: Homero Aridjis, Breyten Breytenbach, James Fenton, Gerrit Kouwenaar
(toegang: f 5,-/f 3,50)

woensdag 3 mei
opening tentoonstelling

16.00 uur Kruithuis
Tuinen van Verbeelding
deelnemers Jan van Eyckacademie

woensdag 3 mei t/m vrijdag 9 juni
tentoonstelling

Tuin Jezuïetenklooster
Tuinen van Verbeelding

Locaties

Openingstijden tentoonstellingen

Aula Jezuïetenklooster, Tongersestraat 53:
lezingen, literaire avonden, films, video

Collegezaal Nieuwenhof, Zwingelpot 4:
lezingen

Universiteitsbibliotheek, Bonnefantenstr. 2:
tentoonstellingen

maandag t/m vrijdag: 9.00-21.00 uur
zaterdag: 9.00-13.00 uur

Gebouw Medische Faculteit, P. Debeyeplein
1, Randwyck: tentoonstellingen

maandag t/m vrijdag: 8.00-22.00 uur

Tuin Jezuïetenklooster, ingang
Bonnefantenstraat: tentoonstellingen

maandag t/m vrijdag: 9.00-17.00 uur

studium generale

STAD IN VOGELVLUCHT

In maart 1988 ging van start het vier jaar durend onderzoeksproject „Historische Strukturaanalyse Maastricht”. In het kader van dit onderzoeksproject heeft het Studium Generale in samenwerking met de gemeente Maastricht een lezingencyclus georganiseerd.

Momenteel wordt in het onderzoeksproject „Historische Strukturaanalyse Maastricht” studie verricht naar zowel de stedenbouwkundige veranderingen van de Maastrichtse binnenstad als naar de relaties van deze oude kern met de omliggende nederzettingen en recentere uitbreidingsgebieden.

De studie richt zich onder meer op:

- de vorming van het landschap,
- het ontstaan van de omliggende nederzettingen in relatie tot de stad,
- de infrastrukturele ingrepen,
- de ruimtelijke ontwikkeling van straten en pleinen,
- de typologische evolutie van bouwvormen en konstrukties,
- en de bewoningsgeschiedenis in relatie tot de gebouwde omgeving.

Aangezien een multi-disciplinaire samenwerking een schat aan gegevens bijeen kan brengen nemen aan het onderzoek diverse instanties deel (RU Groningen, TU- Delft, de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, de Academie van Bouwkunst te Maastricht en gemeentelijke diensten). Dit kan een schat aan gegevens bijeen brengen op historisch, geografisch, archeologisch, bouwhistorisch en stedenbouwkundig terrein. Hiermee kunnen nieuwe verbanden worden gelegd over het ontstaan en de ontwikkeling van Maastricht. De resultaten kunnen in de toekomst worden gebruikt om nieuwe stedenbouwkundige en architectonische ontwerpen een nauwkeurig historisch fundament te verschaffen.

DE STEDEBOUWKUNDIGE ONTWIKKELING VAN DE STAD MAASTRICHT

De Romeinse stad ontwikkelde zich vanaf het begin van onze jaartelling aan weerszijden van de Maas nabij de brug, waarover de weg van Keulen naar Bayav liep. Dit kruispunt van de Maas met de oost-westroute door Noord-Gallië was een overslagplaats en daarmee een gunstige vestigingslokatie voor handelaars. Er ontstond een handelsnederzetting met een thermencomplex en een heiligdom. Nadat de Rijn als noordgrens van de Romeinse provincie Gallië was opgegeven, werd in het begin van de vierde eeuw deze nederzetting op de westelijke oever versterkt met een Castellum, waarvan de ligging door recente opgravingen vrij nauwkeurig kan worden bepaald.

In deze periode (in 384) werd ten westen van het Castellum de heilige Servatius begraven. Boven zijn graf liet bisschop Monulfus in de 6de eeuw een grafkerk bouwen. Deze kerk werd vervangen door grotere gebouwen in de daarop volgende eeuwen. Het hart van de huidige kerk van St. Servaas werd gesticht in 1039.

Het Romeinse castellum bleef waarschijnlijk tot de 10de eeuw als bruggehoofd behouden. In 1229 stond

hertog Hendrik I van Brabant de burgers toe om een nieuwe ommuring op te richten. Van deze stadsmuur zijn grote delen behouden gebleven. Dankzij de economische expansie in de 13de eeuw, nam de bevolking sterk toe en werd in 1294 al een aanvang gemaakt met een nieuwe stadsmuur, waardoor het oppervlak van de stad verdubbelde en ook de wijken van de ambachtslieden ten noorden en zuiden van de stad beveiligd werden. In deze nieuwe stadsuitbreiding zijn de oorspronkelijke invalswegen in het stratenpatroon nog herkenbaar gebleven als een radiale structuur.

In het noordelijk gelegen Boschstraat-kwartier is de invulling van het stedelijk weefsel vrij regelmatig, terwijl het zuidelijk stadsdeel meer een organisch karakter toont, omdat het stratenpatroon hier de armen van de Jeker volgt.

De omvang van de stad bleef na de voltooiing van de tweede stadsmuur gedurende vijf eeuwen onveranderd. Wel werden in de 17de en 18de eeuw rond de middeleeuwse ommuring uitgebreide vestingwerken opgericht en wordt het gebied binnen de middeleeuwse ommuring geleidelijk dichter bebouwd.

De vestinggordel isoleerde de stad van het omliggende land en verstoerde de relatie tussen de oude veldwegen en de uitvalstraten in het stedelijk weefsel. Deze beknellende toestand bleef bestaan tot de opheffing van de vesting Maastricht in 1867. Stedelijke verordeningen hebben er in die tijd voor gezorgd dat onregelmatige rooilijnen rechtgetrokken werden en dat de huizen met onbrandbare materialen werden opgetrokken, waardoor de stad in de loop van de 18de eeuw een homogeen straatbeeld kreeg.

Maastricht was in deze periode, zowel op politiek als militair gebied een gewild object, te meer daar het vaak gelegen was tussen twee strijdende partijen. De Franse dreiging maakte een voortdurende modernisering van de verdedigingswerken noodzakelijk. Het Fort St. Pieter (1702) bijvoorbeeld, werd gebouwd om te voorkomen dat de stad onder vuur kwam te liggen van de Fransen en in de 17de en 18de eeuw werd de stad omgeven door een complex netwerk van boven- en ondergrondse gangenstelsels ter verdediging van de stad.

In de 19de eeuw nam de economische betekenis van de stad weer toe, dit dankzij de industriële revolutie en de welvaartspolitiek van Koning Willem I. In 1834 startte Regout zijn glas- en aardewerkfabriek in de Boschstraat. Als gevolg van de aanleg van een haven, het „Bassin”, ontwikkelde het Boschstraat-kwartier zich tot een industriewijk. Een en ander leidde ertoe dat het isolement van de vestingstad werd doorbroken, door de aanleg van kanalen, straten en spoorlijnen.

Na 1867 werden de fortifikaties grotendeels ontmanteld en werd de stad volgens weloverwogen stedenbouwkundige plannen uitgebreid met villawijken, industrieterreinen en na 1900 met nieuwe arbeiderswijken.

In de loop van de 20ste eeuw heeft de stad het industriële imago verloren. Oude fabriekskomplexen werden ontmanteld en nieuwe functies hebben de stad versterkt tot een economisch, bestuurlijk en cultureel knooppunt in de Euregio.

Servé Minis

De lezingencyclus behandelt een viertal thema's, waarbij telkens Maastrichtse vestigingsprocessen vergeleken worden met landelijke ontwikkelingen:

donderdag 6 april, 20.00 uur aula:
Steden in historisch perspectief
lezing door: prof. dr. E. Taverne, R.U. Groningen

De Hollandse stad in historisch perspectief: ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot sociaal-economische omstandigheden, juridische en politieke verhoudingen en architectonische vormprincipes.

Maastricht in historisch perspectief
lezing door: mw. drs. M. Martin, R.U. Groningen:

Over de stedelijke en landschappelijke structuur van de gemeente Maastricht en over veranderingen en de rekonstruktie van de oorspronkelijke structuur.

donderdag 13 april, 20.00 uur aula:
Nederzettingen in de Romeinse tijd
lezing door: dr. G. De Boe, directeur van de Nationale Dienst voor Opgravingen te Brussel

Over stedelijke nederzettingen en agglomeraties uit de Romeinse tijd in Noord-Gallië.

Maastricht in de Romeinse tijd
lezing door: drs. T. Panhuizen, stadarcheoloog gemeente Maastricht:
Over de Romeinse nederzetting van Maastricht als Een van een stedelijke ontwikkeling.

donderdag 20 april, 20.00 uur aula:
Structuurveranderingen van steden na 1800.

lezing door: prof. dr. ir. F. van Voorde, T.U. Delft:
Over het vastleggen van ruimtelijke, technische en functionele transformaties, als middel van kritiek en als inspiratiebron bij ontwerpprocessen.

Structuurveranderingen van Maastricht na 1800,
lezing door: ir. R. Daniëls, stedenbouwkundige gemeente Maastricht:
De atlas van Maastricht: analyse van de transformaties in het stedelijk weefsel na 1800.

donderdag 27 april, 20.00 uur aula:
Bouwhistorisch onderzoek en stedelijk beleid

lezing door: prof. ir. R. Meischke, R.U. Leiden
Bemoeienis van de stedelijke overheid bij de ruimtelijke ontwikkeling: bouwvoorschriften t.a.v. verkaveling, brandpreventie, welstand en milieu.

Bouwhistorisch onderzoek en stedelijk beleid in Maastricht
lezing door: ir. C. van Haften, T.U. Delft

Het belang van bouwhistorisch onderzoek als bron voor de stedenbouwkundige ontwikkeling van Maastricht.

Van 7 tot en met 12 mei 1989 wordt in Maastricht, in het MECC, het 53ste PEN-Congres gehouden. Dit congres bestaat uit twee gedeelten: bijeenkomsten waar een literair thema centraal staat, dit jaar „het mensbeeld in de literatuur aan het einde van de twintigste eeuw”, en vergaderingen over de internationale PEN. Daarnaast worden er onder meer twee literaire avonden georganiseerd met deelnemers aan het congres. Deze vinden plaats in het kader van het Studium Generale.

Per avond lezen vier of vijf dichters uit verschillende landen voor uit eigen werk. De actrice Ineke Holzhaus draagt daarbij de vertalingen van hun gedichten voor.

Maandag 8 mei, 20.00 uur aula:
Bei Dao, China
Bert Schierbeek, Nederland
Marin Sorescu, Roemenië
Clara Janés, Spanje
William Jay Smith, USA

Dinsdag 9 mei, 20.00 uur aula:
Homero Aridjis, Mexico
Breyten Breytenbach, Zuid Afrika
James Fenton, Groot Brittannië
Gerrit Kouwenaar, Nederland

Toegang per avond (incl. programmaboekje): f 5,-
f 3,50 (studenten, CJP, 65+)
Kaartverkoop:
Bureau Studium Generale
Tongersestraat 53, Maastricht
043-888693 (9.00-12.30 uur)

LITERAIRE AVONDEN BIJ GELEGENHEID VAN HET 53STE PEN-CONGRES

Homero Aridjis

Geboren in Contepec in 1940. Op 11-jarige leeftijd begint hij met schrijven. In 1964 ontving hij de Mexicaanse poëzieprijs Premio Xavier Villaurrutia voor zijn boek „Mirandola dormir”. Hij vertegenwoordigde in 1966 Mexico op de Internationale Pen Club Conferentie in New York. Hij doceerde in de jaren 1969-1972 Mexicaanse literatuur aan de Universiteit van Indiana en aan de New York University. Van 1972 tot 1976 was hij als cultureel attaché verbonden aan de Mexicaanse ambassade te Den Haag, waarna hij in 1976 ambassadeur werd in Zwitserland en in 1977 in ons land. Hij nam in 1973 deel aan Poetry International in Rotterdam.

De poëzie van Aridjis belichaamt de overmoed en de beweging in de nieuwere poëzie van Mexico.

Breyten Breytenbach

Breyten Breytenbach (geboren in Bonnievale/Zuid-Afrika, 1939) brak op 20-jarige leeftijd zijn opleiding tot beeldend kunstenaar in Kaapstad af en vestigde zich in vrijwillige ballingschap in Parijs. In 1964 debuteerde hij met de prozabundel „Katastrofes” en de dichtbundel 'Die ysterkoei moet sweet'. In 1970 publiceerde hij de bundel liefdeslyriek 'Lotus', die in Nederland in 1974 bekroond werd met de Van der Hoogtprijs. Na een illegaal bezoek aan zijn geboorteland werd hij in 1975 op beschuldiging van verzet tegen het apartheidsregime veroordeeld tot negen jaar gevangenisstraf, waarvan hij zeveneneenhalf jaar uitzat.

In december 1982 werd hij vrijgelaten. Hij woont thans weer in Parijs. Breytenbach nam vijf maal deel aan het Rotterdamse poëziefestival. In 1981 werd hem het Poetry International Eregeld toegekend.

Bei Dao

Bei Dao (letterlijk: Eiland in het Noorden) is het pseudoniem van de in 1949 in Peking geboren schrijver Zhao Zhenkai. Bei Dao behoorde tot de

kritische jeugd die opgroeide tijdens en na de Culturele Revolutie en die de ontwikkelingen in China sinds het eind van de jaren zeventig met argusogen volgde.

Sinds 1972 schreef hij poëzie en proza; in 1978 richtte hij met vrienden het niet-officiële tijdschrift 'Jintian' (Vandaag) op, dat belangrijke steun zou geven aan de 'democratische beweging'. Na 1980 werd zijn 'schaduw-poëzie' door oudere, gerehabiliteerde collega's heftig aangevallen en werd Bei Dao beschuldigd van duisterheid, nihilisme en westerse beïnvloeding. Pas in 1985 is hij, nadat werk van hem hoofdzakelijk tweetalig in Amerika en Zweden was verschenen, ook in China weer uitgegeven.

Hij was in ons land reeds eerder te gast op het Poetry International festival in Rotterdam.

James Fenton

James Fenton werd in 1949 in Lincoln (GB) geboren. Hij studeerde in Oxford en was politiek en literair medewerker van de 'New Statesman'. Fenton was ook free-lance reporter in Vietnam en Cambodja en werkte een jaar lang voor 'The Guardian' in Duitsland. Hij schrijft nu toneelkritieken voor de 'Sunday Times'. Er bestaat in Engeland grote belangstelling voor de poëzie van James Fenton. Het verschijnen van een nieuwe bundel van hem - zeker in het geval van 'A Memory of War' - is een literaire gebeurtenis. Hij staat bekend om de diepte en eenvoud van zijn persoonlijke uitspraken, zijn bizarre en komische verzinsels en zijn beheersing van de techniek. Hij is een bereid dichter, in de zin van Byron en Auden en hij weet ook in zijn poëzie uitstekend zijn politieke inzichten uit te drukken.

Clara Janés

Clara Janés Nadal (Barcelona, 1940) studeerde filosofie en letteren. Een deel van haar studententijd bracht zij door in Oxford, Cambridge, Tours, Grenoble en Perusa. In 1964 verscheen haar eerste bundel gedichten 'Las estrellas vencidas'.

In 1970 kreeg zij de opdracht een biografie te schrijven over de musicus Mompou: 'La vida callada de Federico Mompou'. Nadat zij vanaf 1974 een tijdlang aan de universiteit van Madrid had gedoceerd, hervatte zij in de periode 1975-'76 haar studie aan de Sorbonne in Parijs, waar zij ook het Tsjechisch als leervak koos. Zij heeft zich sindsdien intensief met de Tsjechische literatuur bezig gehouden, o.a. als vertaalster van de poëzie van Vladimir Holan en als samenstelster en vertaalster van een anthologie van vijf Tsjechische dichters. In 1983 ontving zij de poëzieprijs van de stad Barcelona voor haar bundel 'Vivir' en voor haar gehele oeuvre. Zij woont in Madrid.

Gerrit Kouwenaar

Geboren in 1923. Hij behoorde tot de Cobra-beweging en de Experimentelen. Gerrit Kouwenaar ontving in 1970 de P.C. Hoofdprijs en onlangs in februari de Prijs der Nederlandse Letteren. Bij die gelegenheid schreef Wiel Kusters over hem het volgende in De Volkskrant: „Onder onze klassieke dichters bevinden zich enkele tijdgenoten. Een van hen is Gerrit Kouwenaar, geboren in 1923. Zijn officiële oeuvre, zoals hij het zelf voorlopig heeft vastgelegd in zijn 'Gedichten 1948-1978' en in de daarna verschenen bundels 'Het blindst van de vlek' -1982 en 'Het ogenblik: terwijl' -1987 omvat meer dan vijfhonderd gedichten, een verzameling waarin men een levenlang kan blijven lezen en waarmee ik althans deze ervaring heb: wat het ene moment onontvankelijk en gesloten lijkt, blijkt plotseling de helderheid zelf, terwijl elders een gewonnen inzicht of duidelijke conclusie plotseling weer ongrijpbaar wordt, doordat er onvermoed veel méér in het gedicht een rol blijkt te spelen dan men aanvankelijk dacht.”

Bert Schierbeek

Bert Schierbeek, geboren in 1918 in Glanerbrug. In de oorlog verbleef hij in Amsterdam, waar hij in het ondergronds

verzet belandde.

Hij schreef daar zijn eerste boek 'Terreur tegen terreur', een normale roman. In 1952 verscheen 'Het Boek Ik', een zogenaamde experimentele roman, waarmee hij naam maakte. Dat boek leidde een serie in van zo'n tien boeken in collagevorm, waarvan er verschillende in Amerika verschenen, in boekvorm en anthologieën. De bekendste zijn 'Weerwerk', 'Betrekkingen', 'Binnenwerk' en de laatste in de serie 'Door het oog van de wind'. Verder schreef hij enige bundels gedichten o.a. 'De deur', '...', 'Formentera' en 'Tuinen van Suzhou'.

William Jay Smith

Dichter, kritikus en vertaler. Hij heeft vele dichtbundels op zijn naam staan waarvan er twee hebben meegedongen naar de National Book Award in de Verenigde Staten. Smith heeft poëzie vertaald uit het Frans, Italiaans, Spaans, Portugees, Russisch, Zweeds en Hongaars. Als adviseur op het gebied van de poëzie voor de Library of Congress (1968-1970) is hij vele malen onderscheiden, onder andere met de Loines Award van de American Academy and Institute of Arts and Letters. Hij is woonachtig in New York.

Marin Sorescu

Marin Sorescu (Bulzesci/Roemenië, 1936) studeerde filologie. Hij was als hoofdredacteur verbonden aan de tekenfilmstudio 'Animafilm' in Boekarest. Sorescu publiceerde tot dusver meer dan 10 dichtbundels, 2 bundels essays en verscheidene toneelstukken. Sorescu is als dichter, essayist en toneelschrijver één van de belangrijkste vertegenwoordigers van de avant-garde in Roemenië. Zijn poëzie is in vele talen verschenen, ook in het Nederlands, bij de Arbeiderspers (1975) en bij Manteau (1982). Hij was verschillende keren te gast op Poetry International.

Tuinen van verbeelding

Van 3 mei tot en met 9 juni is er in de tuin van het Jezuïetenklooster een tentoonstelling te zien met beeldend werk van deelnemers van de Jan van Eyck Akademie. Het woord 'tentoonstelling' voldoet echter niet geheel als omschrijving van de te verwachten presentatie in deze tuin. In tegenstelling tot voorgaande jaren, waarin de tuin meestal gebruikt werd als een locatie die toevallig voorhanden was voor het opstellen -ten toon stellen- van beelden, wordt diezelfde plek nu meer specifiek gebruikt: als uitgangspunt, als mogelijk inspiratie, als een bewust gekozen 'environment'. Er zal nu niet zozeer uitgegaan worden van een keuze uit werken van beeldhouwers of van andere kunstenaars die driedimensionaal werk maken dat bovendien waterbestendig is. De werken, projecten en installaties die dit keer in de universiteitstuin te zien zijn, kenmerken zich door een min of meer specifieke gerichtheid op typische eigenschappen van deze omgeving, zoals de historische ligging, de plaats van deze tuin in de stad Maastricht en de vormgeving ervan.

De universiteitstuin is enerzijds een artificieel landschap -het is bewust geconstrueerd-, terwijl het anderzijds zijn bestaan ontleent aan de oude stadswallen van Maastricht. De tuin grenst aan de zuidzijde bij de ruïnes van de oude stad, waar je vanaf het hoogste punt uitkijkt over de Jekervallei en enkele oude stadsdelen. De tuin zelf is vrij klein maar zeer gevarieerd van opbouw en aanblik. De grond loopt niet overal vanaf de stadswallen gelijk naar beneden. Deze ongelijkheid in hoogtes vindt zijn pendant in een bewust aangelegde vorm van landschappelijke variatie: open ruimten worden afgewisseld met groepen bomen en struiken die bij elkaar zijn geplaatst. Met het oog op die variëteit en vanuit een botanische interesse is er bij de aanleg van de tuin ook rekening gehouden met diverse soorten bomen en planten. De tuin heeft bovendien iets weg van een labyrint door de stenen en ruïne-achtige resten van architectuur die bepaalde wegen lijken af te sluiten.

De uitzichten (verwijzingen) vanuit de tuin richting stad of juist in de richting van het omringende landschap zijn eveneens inspirerend vanwege hun tegengestelde karakter. Wanneer men zich naar de stad richt is een confrontatie met de drukke, onregelmatige architectuur van een stad die in het verleden zo vaak bedreigd werd en daarom al zijn bronnen van bestaan binnen de beperkte grenzen van de verdedigingsmuren moest concentreren, onvermijdelijk. Meer buiten de stad biedt het uitzicht een rustiger gebruik van ruimte, verwijzend naar een tijd van grotere zekerheid, en ook naar een tijdperk waarin de 'voortgang' in oorlogstechnieken de oude verdedigingswallen zinloos maakte.

De kunstwerken zijn niet zozeer 'earthworks' of 'site-specific'-werken, zoals die bekend zijn uit de jaren '60 en '70, maar de resultaten van een hernieuwde poging om anno 1989 de relatie tussen kunst en natuur (in zijn meest ruime betekenis) te onderzoeken. Een inspirerende uitdaging die alle ruimte laat tot evenzo verrassende resultaten.

Ine Gevers

Ontwikkelingswerker Tom Groot over situatie aan de Universidad El Salvador

"ALLEEN MAASTRICHT WERKT ECHT MEE AAN DE OPBOUW VAN DE UES"

Tom Groot is deskundige op het gebied van universitaire planning aan de Universidad El Salvador (UES) en was onlangs in Nederland. Een gesprek over de politieke labiele situatie in een land, waar de dienst wordt uitgemaakt door het leger, waar de grootste universiteit van het land gezien wordt als een uitvalsbasis van gewapende guerrilla-activiteiten en waar nog steeds studenten en medewerkers van die universiteit bedreigd, ontvoerd, gemarteld en vermoord worden. De bevolking kiest binnenkort een nieuwe president, maar waarschijnlijk zal dat aan de constante dreiging en financieel wanhopige situatie van de UES weinig veranderen.

Tom Groot studeerde bedrijfskunde aan de universiteit van Groningen en promoveerde daarna aan de Utrechtse universiteit op het onderwerp 'management van universiteiten'. Vanaf juli 1987 vormt hij de helft van de Nederlandse ontwikkelingshulp aan de UES. Samen met Henk Lokkema is hij bilateraal-deskundige op het gebied van universitaire planning, wat hoofdzakelijk neerkomt op het ondersteunen van het management en de ontwikkeling van beleids- en bestuursplanning van de UES. Zijn vrouw, Geske Dijkstra, werkt aan de economische faculteit van de UES. Samen met hun dochtertje wonen zij al anderhalf jaar in een redelijk rustige villawijk ten zuiden van San Salvador. Confrontaties tussen het leger en het gewapende verzet vinden meestal in het noordelijke stadsdeel plaats waar ook de universiteit gelegen is.

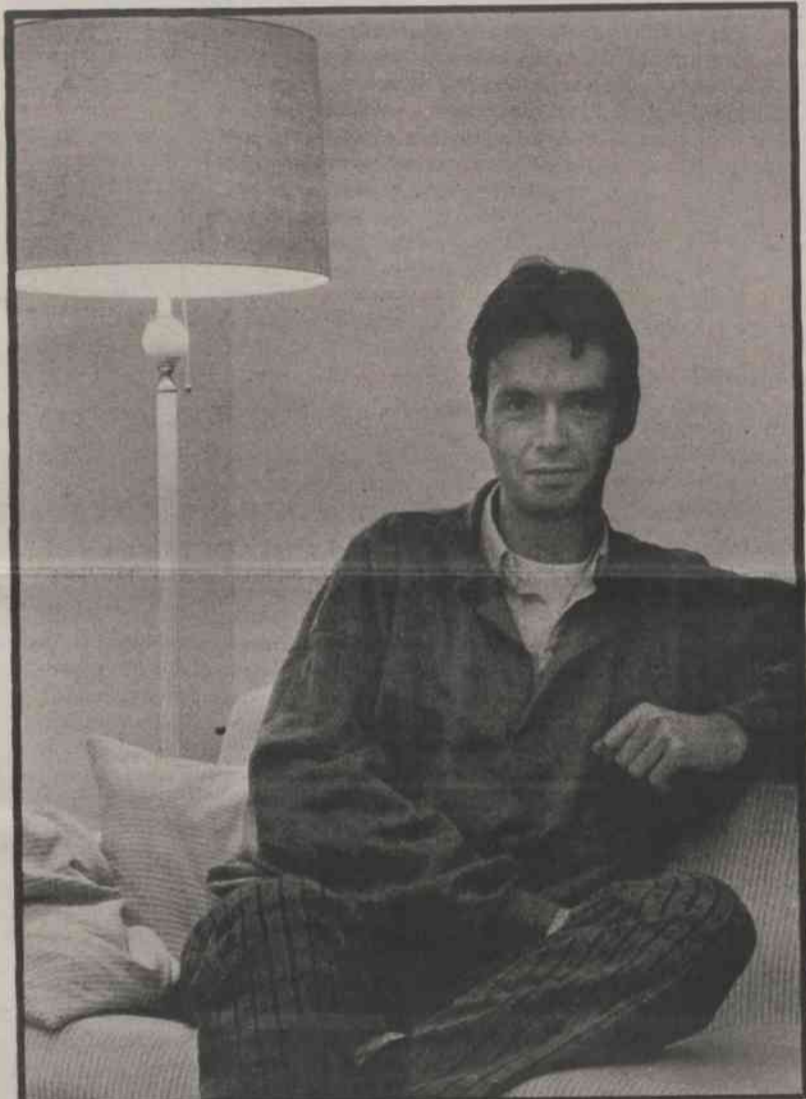
Tom Groot: "De burgeroorlog ervaar je als een continue dreiging op de achtergrond. Zelf hebben wij nog geen geweld aan den lijve ondervonden, maar wij merken wel meteen als het onrustig is in de stad en ook aanslagen horen wij natuurlijk. Als je in Nederland een knal op straat hoort denk je dat er een auto kapotgaat, maar in El Salvador denk je meteen aan het ergste, en vaak terecht. Terug in Nederland viel het ons op hoe relaxed we over straat liepen."

"Bij aanslagen van de guerrilla op elektriciteitscentrales valt vaak de stroomvoorziening van de stad weg. Als het licht 's avonds uitvalt tellen we tegenwoordig totdat we de knal van de aanslag horen, zoals we dat in Nederland bij het onweer deden. Op die manier kunnen we ongeveer uitrekenen waar de explosie was en of er in die buurt misschien bekende wonen."

Intimidatie

In januari belde Tom Groot naar Nederland om te melden dat het leger een vreedzame demonstratie van studenten en medewerkers van de UES met harde hand had neergeslagen en dat militairen een universiteitsgebouw hadden opgeblazen.

De laatste maanden is de universiteit nog vaker het doelwit geweest van aanslagen door regeringstroepen. De rechtse christen-democratische regering van José Napoleon Duarte beschouwt de campus al jaren als een broeinest en uitvalsbasis van linkse guerrilla-activisten. In 1980 leidde dat tot een langdurige bezetting, waarbij het grootste gedeelte van de campus vernield werd. Begin dit jaar leek die situatie zich te herhalen. Tom Groot: "In de nacht van 22 op 23 december plaatssten vijftig militairen bommen bij het biologiegebouw. Daarbij werden zij betrappt door een bewaker, die op de campus vermoord werd, waarna het gebouw werd opgeblazen. We hebben mazzel gehad dat de aanslag 's nachts plaatsvond. Het gebouw waarin wij

Tom Groot: Politieke verschuiving zal weinig veranderen aan positie van UES (foto Franco Gori)

werken staat 300 meter van het biologiegebouw en door de explosie waren alle ramen en deuren eruit gesprongen. De dag erna werd de campus omsingeld. Tijdens de omsingeling werd iedereen die de campus in of uit wilde grondig gecontroleerd op wapenbezit. Dat liep uit op intimidatie van studenten en medewerkers, die met de militairen in discussie gingen. Studenten werden vastgeketend aan het hek en afgeranseld. De situatie werd steeds ernstiger, omdat de legerleiding zijn grip op de militairen dreigde te verliezen. Ik denk dat dat de belangrijkste reden was om de omsingeling op 13 januari te beëindigen."

Maar de rust was van korte duur. Op 15 januari werd een aanslag gepleegd op de kazeme van de 'Policia de Hacienda', volgens Tom Groot, het qua uiterlijk en reputatie meest gevreesde eskader. Voor het leger was de aanslag reden genoeg om de UES wederom te omsingelen. Een verband tussen de aanslag en de UES is echter nooit aangetoond en na de hernieuwde omsingeling bleven kazernes het doelwit van aanslagen. Deze omsingeling duurde tot 24 januari.

Het bleef in januari niet bij de twee omsingelingen. Tom Groot: "Er werden verschillende studenten opgepakt en van twee van hen werd het lichaam een paar dagen later in de stad teruggevonden. Duidelijk was dat de studenten voor hun dood gemarteld werden. Een chauffeur van de UES werd neergeschoten en ook de vakgroepscoördinator van rechten werd vermoord. Alleen voor deze laatste moord is een mogelijk motief te vinden. Het slachtoffer was namelijk mede-oprichtster van en drijvende kracht achter de rechtswinkel waar nogal wat schendingen van de mensenrechten aan de kaak gesteld worden. De rector, de vice-rector en ex-vice-rector Barillas -vorig jaar te gast in Maastricht- werden door doodseskaders bedreigd. De vice-rector moest zelfs binnen 72 uur het land verlaten. En bij twee medewerkers werd de voorgevel van het huis opgeblazen."

Momenteel is het weer rustig in El Salvador. Al is het de vraag hoe lang dat duurt. Op 19 maart staan immers presidentsverkiezingen op het programma, een gebeurtenis die gewoonlijk met veel bloedvergieten gepaard gaat. De guerril-

labeweging FMLN wilde dat de verkiezingen uitgesteld zouden worden tot 15 september. In de tussentijd zou de kieswet herzien moeten worden om eerlijke verkiezingen te kunnen waarborgen en links de mogelijkheid te geven om campagne te voeren. De FMLN wilde ook dat Salvadorianen die in het buitenland verblijven mochten stemmen. In ruil daarvoor zouden zij de verkiezingsuitslag respecteren. Maar vooral de legerleiding heeft zich tegen dit voorstel uitgesproken, waarna het aantal aanslagen door het verzet opnieuw is toegenomen.

Uiterst rechts

De verwachting is dat de christen-democratische partij van president José Napoleon Duarte een nederlaag zal lijden ten gunste van de uiterst rechtse Arena-partij. Alfredo Christiani wordt dan waarschijnlijk de nieuwe president. Volgens Tom Groot zal dat de Salvadorianen economisch geen voordeel opleveren. Want hoewel Christiani de belastingen wil verlagen, gaat hij ook een aantal genationaliseerde bedrijven privatiseren. Daardoor zouden de banken en het nationale koffieverkoopbureau, dat een eenheidsprijs voor koffie waarborgt en daardoor de kleine boeren beschermt, weer in handen komen van het rijke gedeelte van de bevolking. De gevolgen van de verkiezingsuitslag voor de UES vallen niet te overzien.

Tom Groot: "De christen-democraten hebben in 1983 de begroting van de universiteit met 40 procent gekort en tot 1989 is daar nog niets bijgekomen. Door de inflatie en met een sinds 1983 verdubbelde studentenaantal krijgt de UES nu nog slechts 30 procent van het bedrag dat in 1983 begroot was. Ook voor de schade van de bezetting van 1980-82 miljoen dollar- en de aardbeving van 1986 -18 miljoen dollar- heeft de universiteit geen cent gekregen. De christen-democraten hebben de UES voldoende kort gehouden om zich niet te kunnen ontplooiën. Ik verwacht niet dat Arena een andere politiek zal volgen. De UES heeft in de laatste jaren contact met Arena gehad en daarbij zeiden zij geen problemen te hebben met de universiteit, als er maar geen relatie is met het gewapende verzet. Zolang dat bewijs ontbreekt geeft die visie misschien hoop."

Dat bewijs is overigens nog nooit geleverd.

Militairen

Volgens Tom Groot berust de werkelijke macht in El Salvador in handen van het leger. Met name generaal Vides Casanova, minister van defensie, heeft een zeer grote stem in de politiek.: "Na de verkiezingen voor burgemeesters en parlementsleden, vorig jaar, bleek er in een provincie gefraudeerd te zijn. Zodoende bleef er in het parlement geen zetel vacant. Met die ene zetel zou Arena de meerderheid in het parlement krijgen, iets dat de christen-democraten wilden voorkomen. Het duurde nogal lang voordat de toewijzing van de zetel opgelost was. Uiteindelijk verklaarde Casanova voor de TV: 'Als het niet snel opgelost wordt grijpen wij de macht en stellen orde op zaken.' Uiteindelijk ging de zetel naar de Arena-partij."

Ondanks dergelijke harde taal heeft Casanova de gewelddadige bezetting en verwoesting van de UES in 1980 een grote fout genoemd. "Studenten voelden zich bedreigd en duizenden vluchtten de bergen in en sloten zich aan bij het verzet. De interventie werkte contra-productief. Die fout zullen wij nooit meer maken," verzekerde hij destijds.

Maastrichtse hulp

Veel financiële middelen heeft de UES van de regering niet te verwachten. Ook uit andere bronnen stroomt er niet veel geld naar de UES. De Europese Gemeenschap heeft twee faculteiten materiële steun gegeven ter waarde van zes miljoen dollar en alleen de Nederlandse regering heeft twee medewerkers naar

de universiteit gezonden. Vorig jaar reisde een delegatie van de UES langs een aantal Europese universiteiten om geld en middelen te vragen. Veel universiteiten leken geïnteresseerd, maar uiteindelijk bleek alleen de RL bereid om de UES grootschalig en op lange termijn te helpen. Twee projecten, het opzetten van een Skillslab en een project van Gezondheidsvoorlichting en Opvoeding, hebben inmiddels de goedkeuring van het Nederlandse ministerie gekregen, waardoor de laatste -financiële- drempels uit de weg geholpen zijn.

Tom Groot: "Een aantal universiteiten sturen boeken of bieden beurzen aan, maar alleen de RL werkt daadwerkelijk mee aan de opbouw van de universiteit. Daar zijn zij hier enorm blij mee, vooral omdat er in Europa mensen zijn die hun moreel een hart onder de riem steken. Ik ben vaak tussenpersoon tussen de UES en de RL en elke keer als we het erover hebben klaren de gezichten op. Zo van 'laten we het eens over iets leuks hebben.'"

Marc Bonten

Juristen komen met cursussen voor 'leken'

Onder de naam Serie Limburgs Onderwijs (SLO) gaat de juridische faculteit volgende maand van start met onderwijs aan niet-academici. Als eerste staat een cursus 'trends in het milieurecht' op het programma. Voor de nabije toekomst zijn verder cursussen over 'verenigingen en stichtingen' en 'ondernemingen' gepland. Het gaat om korte cursussen (maximaal vier dagdelen) voor gemeente-ambtenaren, kleine ondernemers of bijvoorbeeld bestuursleden van stichtingen en verenigingen.

De plannen voor SLO zijn ontwikkeld door de PAO-commissie van de juridische faculteit. Die organiseert nu al jaarlijks vijf tot tien post-academische cursussen met gemiddeld zo'n dertig deelnemers. Volgens Frans de Kok van de PAO-commissie bestaat er in de regio veel belangstelling voor dergelijke cursussen, maar vormt het niveau vaak een te grote drempel voor mensen zonder academische vooropleiding. SLO moet in deze lacune voorzien, maar dat betekent volgens hem niet dat er concessies worden gedaan aan de kwaliteit van het gebodene:

"De cursussen krijgen een academisch niveau, maar de inleiders zullen er wel rekening mee houden dat de aanwezigen geen specifieke opleiding hebben op het onderwezen terrein."

De reeds geplande cursussen zijn toegespeden op de dagelijkse praktijk van mensen die vaak al jaren bezig zijn met hun vakgebied.

De Kok: "Er zijn genoeg ambtenaren die zeer ver zijn ingevoerd op het terrein van het milieurecht. Die kunnen in zo'n cursus hun kennis oprispen en zonodig verdiepen. Een ambtenaar met veel technische kennis van de milieuproblematiek, kan daar een juridische component aan toevoegen. En hoeveel mensen zijn er niet die op vrijwillige basis in het bestuur van een school of een harmonie zitten. Voor zo'n taak heb je toch een specifieke know-how nodig en die gaan wij hen bieden."

De Kok verwacht dat het SLO-programma kan concurreren met het aanbod van commerciële bureau's. De eerste cursus 'trends in het milieurecht' kost de deelnemers driehonderdvijftig gulden voor het hele programma (vier dagdelen) of honderd gulden per dagdeel. Het cursusmateriaal is daarbij inbegrepen. De juridische faculteit bedeeft het experiment met een eenmalige subsidie van 50.000 gulden.

Emely Nobis

Dienst Voorlichting

"Bulletin" wordt verzorgd door de Dienst Voorlichting. Kopij inleveren bij de redacteur van deze rubriek, Frank Speet, kamer 0010, Bouillonstraat 3, op speciale kopijbladen (bij hem verkrijgbaar). Kopij dient UITERLIJK VOOR VRIJDAG 12 UUR ingeleverd te worden voor de Observant die de donderdag daarop verschijnt. De Dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Externe berichten worden meestal niet opgenomen.
 Informatie: Frank Speet, tel. 887171.

Universiteit

Deze dag vindt plaats in het gebouw Tongersestraat 53.
 Informatie: Dienst Voorlichting, tel. 887171.

Algemeen

RL gesloten

Op vrijdag 24 maart (goede vrijdag) en maandag 27 maart (tweede paasdag) is de RL gesloten.

Onderzoek naar afslankmethode

Aan de RL is onlangs een onderzoek afgerond naar het effect van de thermofysische methode (TFM) om af te slanken. Een aselechte steekproef omvatte 900 gezond vrouwen. Zij volgden een TFM-kuur. Iedere twee weken werden negen lichaamsmaten en het gewicht genoteerd. Het onderzoek leverde de volgende conclusies op:

- lichaamsomvang en gewicht namen aanzienlijk af bij regelmatig volgehouden behandeling
- correctie van lichaamsomvang op specifieke plaatsen (buik, taille, heup, dij) is mogelijk
- de proefpersonen vallen op verschillende manier af, afhankelijk van de mate van overgewicht en de lichaamsverhoudingen bij aanvang.

De thermofysische methode is afkomstig uit Zwitserland, waar de gepatenteerde apparatuur ontwikkeld en getest werd. Uitgangspunt vormen de sportgeneeskunde, de fysiotherapie en de diëtetiek. Primair staan doelgerichte bewegingen, daarnaast geeft men ozonbaden en wordt het voedingspatroon verbeterd.

Verschuiving Observant en Bulletin

Dit is de laatste Observant vóór Pasen. De eerstvolgende verschijnt op 6 april. Hieronder volgen de data voor het inleveren van kopij voor Bulletin en het verschijnen van Observant en Bulletin.

nr.26	31 maart	6 april
nr.27	7 april	13 april
nr.28	14 april	20 april
nr.29	21 april	27 april
nr.30	28 april	11 mei
nr.31	19 mei	25 mei
nr.32	26 mei	1 juni
nr.33	2 juni	8 juni
nr.34	9 juni	15 juni
nr.25	16 juni	22 juni

Kopij voor Bulletin dient op eerstgenoemde datum vóór 12.00 uur ingeleverd te worden bij Frank Speet, Dienst Voorlichting, kamer 0010, Bou3.

Sluitingsdatum subsidieverzoeken SWOL

Voor degenen die een subsidieverzoek willen richten aan het SWOL-Universiteitsfonds, geldt als eerstvolgende sluitingsdatum voor het indienen van deze aanvragen: 3 april.

Na advisering door het College van Dekanen zullen de tijdig en volledig ingediende verzoeken in de bijeenkomst van de Commissie van Bestedingen van 26 mei aan de orde komen.

De verzoeken kunnen schriftelijk worden gericht aan SWOL-Universiteitsfonds, t.a.v. Leny Franken, dienst AJZ, Bou3.

Aanvraagformulieren kunnen worden verkregen via bovenvermeld adres of bij het secr. van de dienst AJZ, tel. 887516.

Bibliotheekinstructie

Iedere eerste maandag van de maand, dus deze keer op 3 april, wordt om 14.00 uur bibliotheekinstructie gegeven in de bibliotheeklocaties AZM/BMC, Bonnetanten en Randwijk. Vooraf inschrijven bij de uitleenbalie is gewenst.

Inkom zoekt team-leden

Om de algemene introductie INKOM '89 goed te kunnen laten verlopen is het van belang dat er een team samengesteld wordt, waarin mensen zitting nemen die, samen met iemand van de dienst Studentenzaken, de introductie willen voorbereiden en tot een goed einde brengen. Voor deze mensen is er een informatieavond op dinsdag 21 maart om 20.00 uur in de Filmzaal, TS53. Tijdens deze avond zal ingegaan worden op het INKOM-gebeuren en de organi-

satie ervan, het functioneren van een team, de tijdsinvestering, de mogelijkheden en moeilijkheden, enz.

Studenten die verhinderd zijn, maar wel interesse of vragen hebben dienen vóór 1 april contact op te nemen met Guido Dieteren, dienst Studentenzaken, kamer 3303 (boven de LV&S- en LUSS-kamer), Bou3, tel. 887393.

NB: - deze avond is niet bedoeld voor mensen die mentor/mentrix of helper/helpster willen worden. Daarvoor zal een informatie-avond in mei gehouden worden. - De INKOM is dit jaar van maandag 21 augustus t/m zaterdag 26 augustus.

Klachtenprocedure Ongewenste Intimiteiten

Binnen de RL is de Klachtenprocedure Ongewenste Intimiteiten van kracht. Deze procedure maakt het studenten en medewerk(st)ers mogelijk beklag te doen over in de studie- of werksituatie door hem/haar als ongewenst beschouwde intimiteiten.

Studenten of medewerk(st)ers kunnen daartoe naar een vertrouwenspersoon stappen die advies geeft en tracht tot een oplossing van de problemen te komen. Daarbij zal de privacy van alle betrokkenen in acht worden genomen. Lukt het niet tot een oplossing te komen dan kan men de Klachtencommissie Ongewenste Intimiteiten inschakelen. Deze commissie onderzoekt de klacht en komt tot een oordeel. Als de klacht gegrond is, wordt het oordeel ter kennis gebracht aan het CvB. Ook krijgt het CvB advies over te nemen maatregelen. In het uiterste geval kan het CvB studenten de toegang tot de universiteit ontzeggen en medewerk(st)ers straffen met berisping, overplaatsing of ontslag. Vertrouwenspersonen zijn:

- voor studenten: Heleen de Bruin (SZ), kamer 0319A, Bou3, tel. 887345
- voor medewerk(st)ers: Marty Wanders (PZ), kamer 0120, Bou3, tel. 887178 en bij afwezigheid Marijke Niemann (PZ), kamer 0116B, Bou3, tel. 887182.

STUDENTEN

Totaal ingeschrevenen per faculteit naar geslacht:
 Bron: Dienst Studentenzaken Teldatum: 28-2-89

	M	V	Totaal
Faculteit der Geneeskunde	418	513	931
Faculteit der Gezondheidswetenschappen	428	1095	1523
Faculteit der Rechtsgeleerdheid	660	622	1282
Faculteit der Economische Wetenschappen*	786	278	1064
1e graads lerarenopleiding	16	54	70
Totaal	2308	2562	4870

*inclusief accountancy

AFGESTUDEERDEN

Totaal geëxamineerden per faculteit naar geslacht:
 Bron: Dienst Studentenzaken Teldatum: 28-2-89

	propaedeuse			doctoraal			tweede fase		
	M	V	Tot.	M	V	Tot.	M	V	Tot.
FdG	776	640	1416	535	372	907	385	205	590*
FdGW	383	1088	1471	126	361	487			
FdR	572	522	1094	188	164	352			
FdEW	310	88	398	16	2	18			
1e grd.							109	203	312+
Totaal	2041	2338	4379	865	899	1764	494	408	902

* geneeskunde: basisarts
 + 1e grd: 1e graads bevoegdheid HBO-Gezondheidszorg

RL-AGENDA

20-03 t/m 23-03 Cursus: European certificate in experimental pathology and pharmacology of anxiety disorders, Vijverdal, info: tel. 633444, tst. 2089.

22-03 College Hoe revolutionair is de visie op de wetenschap van Thomas Kuhn door W. Callebaut (FdAW), Statenzaal, Bou3, 16.30 uur, info: tel. 888386.

23-03 Congres In verwachting van wetenschap over onderzoek en theorievorming omtrent vrouw en ziekte, Aula, TS53, 9.30 uur, info: wg Vrouwenstudies, tel. 888767/887324.

24-03 Goede vrijdag: RL gesloten.

27-03 Tweede paasdag: RL gesloten.

29-03 +30-03 Internationaal Lustrumcongres Federatie van Medisch Wetenschappelijke Verenigingen in Nederland, MECC, info: tel. 862203.

30-03 Vergadering URaad, Feestzaal, Bou3, 19.30 uur, info: tel. 887166.

03-04 t/m 28-04 Tentoonstelling schilderijen van Jehanne van Woerkom over Guatemala, Deb1, info: tel. 888693/307.

04-04 Lezingen De actuele politieke situatie in Midden-Amerika door J. Schmeitz en De positie van de universiteiten in El Salvador door L. Franssen, Aula, TS53, 20 uur, info: tel. 888693/307.

06-04 Cursus Ontwikkeling van Computer Ondersteund Onderwijs, PAOFdR, ZW4, 10 uur, info: tel. 887273.

06-04 Promotie J. Janssen, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

06-04 Promotie H. Merkelbach, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

06-04 Voordracht Anorexia Nervosa onderzocht en verklaard door dr. G. Noordenbos, wg Vrouwenstudies, k. 012, Abt2, 15.30 uur, info: tel. 887324.

06-04 Lezingen Steden in historisch perspectief door prof. E. Taverne en Maastricht in historisch perspectief door mw. drs. M. Martin, Aula, TS53, 20 uur, info: tel. 888693/307.

07-04 Promotie J. de Leeuw, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

07-04 Promotie J. Groenewegen, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

11-04 SLO-cursus over Algemene Bepalingen Milieuhygiëne en Hinderwet, Bestuursacademie, Roermond, 13.30 uur, info: tel. 887273.

11-04 Lezing Mensenrechten in Midden-Amerika door prof. Th. van Boven, Aula, TS53, 20 uur, info: tel. 888693/307.

13-04 Schooldekanendag RL, Aula, TS53, 10.15 uur, info: tel. 887171.

13-04 Lezingen Nederzettingen in de Romeinse tijd door dr. G. de Boe en Maastricht in de Romeinse tijd door drs. T. Panhuysen, Aula, TS53, 20 uur, info: tel. 888693/307.

14-04 Inauguratie prof. mr. J. Spruit, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

18-04 Lezing Gezondheidszorg in Nicaragua door drs. J. van Bergen, Aula, TS53, 20 uur, info: tel. 888693/307.

20-04 Promotie C. de Zwaan, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

20-04 Lezingen Structuurveranderingen van steden na 1800 door prof. F. van Voorden en Structuurveranderingen van Maastricht na 1800 door ir. R. Daniëls, Aula, TS53, 20 uur, info: tel. 888693/307.

21-04 Promotie L. Strijbosch, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

24-04 Discussie-avond Dwangbehandeling van psychiatrische patiënten, collegezaal, ZW4, 20 uur, info: tel. 888693/307.

25-04 SLO-cursus over Afvalstoffenwetgeving, bodembescherming en bo-

demsanering, Bestuursacademie, Roermond, 13.30 uur, info: tel. 887273.

25-04 Lezing Politieke cultuur in Midden-Amerika door drs. K. Wellinga, Aula, TS53, 20 uur, info: tel. 888693/307.

27-04 Inauguratie prof. dr. J. van der Zee, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

27-04 Vergadering URaad, Feestzaal, Bou3, 19.30 uur, info: tel. 887166.

27-04 Lezingen Bouwhistorisch onderzoek en stedelijk beleid door prof. R. Meischke en Bouwhistorisch onderzoek en stedelijk beleid in Maastricht door ir. C. van Haften, Aula, TS53, 20 uur, info: tel. 888693/307.

28-04 Promotie A. Ament, Aula, TS53, 14 uur, info: tel. 887141/7210.

28-04 Promotie C. van Deursen, Aula, TS53, 16 uur, info: tel. 887141/7210.

28-04 t/m 27-05 Tentoonstelling Japanse fotografie, Bon2, info: tel. 888693/307.

04-05 Hemelvaartsdag: RL gesloten.

05-05 Bevrijdingsdag: RL gesloten.

BULLETIN

Degene die een klacht heeft wordt dringend geadviseerd zich tot een vertrouwenspersoon te wenden. De volledige tekst van de klachtenprocedure is verkrijgbaar bij de vertrouwenspersonen, H. Manders (PZ, k. 0110A, Bou3, tel. 887190), de bureau's Onderwijs van de faculteiten, de dienst Voorlichting (k. 0010, Bou3, tel. 887172) en de secretariaten van alle werkeenheden binnen de RL.

Agenda Koko

Dinsdag 21-3 20.30 en 22.30 uur: video Gotha.
Woensdag 22-3: workshop van de culturele commissie. Het thema staat vermeld op de posters.
Donderdag 23-3 tot 04.00 uur: swingavond.
Maandag t/m donderdag is er om 19.00 uur mensa. Inschrijven is mogelijk tot 16.00 uur.
Koko, Hoogbrugstraat 1, tel. 215418.

Agenda Servatius

Dinsdag 21-3 20.00 uur: geloofscursus. Toegang vrij.
Woensdag 22-3 18.30 uur: mensa-avond. Servatius, Boschstraat 97, tel. 211126.

Subsidies en fondsen

- Stichting Studiefonds Medische Polemologie: prijs f 250,- voor doctoraal scriptie over een medisch polemologisch onderwerp. Info: secr. van de Stichting, p/a bureau NVMP, postbus 9108, 6500 HK Nijmegen.
- subsidie voor klinisch onderzoeker Ned. Hartstichting: gedurende vier jaar voor patiëntgebonden onderzoek op gebieden met een duidelijke klinische relevantie (niet intramuraal). Info: tel. 070-924292.
- subsidie Platform Alternatieven voor Dierproeven voor 1990: vóór 1 mei indienen. Info: drs. P. de Greeve, tel. 070-407033.
- subsidie Nederlands Astma Fonds voor fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek op het gebied van CARA: vóór 1 mei indienen. Info: tel. 033-941814, tst. 211.

Buitenland

Bureau Buitenland Info

Bureau Buitenland (BB) ontving onlangs informatie over de volgende onderwerpen:
- Rotary-beurs 90-91. Eén beurs voor één jaar studie in het buitenland. Aanvragen indienen vóór 30 april 89. Aanmeldingsformulieren verkrijgbaar bij mr. C. Flinterman. Info: BB.
- Stichting J.H.W. Verzijl-Fonds. Doel: het verschaffen van steun aan personen die het slachtoffer zijn van maatregelen, waardoor zij worden beperkt in hun vrijheid van wetenschapsbeoefening. Deze steun bestaat uit: reis- en verblijfkostenvergoeding voor congressen of buitenlandse reizen, het beschikbaar stellen van wetenschappelijk materiaal en andere faciliteiten t.b.v. wetenschapsbeoefening. Deze stichting valt onder de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen. Meer info: BB.
- Het Science-plan 88-92. Plan tot stimulering van de internationale samenwerking en uitwisseling van Europese onderzoekers. Steunt projecten op alle

gebieden van de exacte wetenschappen en natuurwetenschappen. Selectie op grond van kwaliteit, multidisciplinaire inhoud, innovierend aspect, opheffing barrières tussen de verschillende vormen van onderzoek en ontwikkeling in alle delen van de Gemeenschap. Er zijn: onderzoekbeurzen, onderzoektoelagen, samenwerkingsverbanden van laboratoria in verschillende landen en uitvoering van multidisciplinaire en multinationale projecten. Meer info bij het Bureau EG-Liaison, tel. 070-519613 of bij BB.
- Hoe toonaangevend is de universiteit? Congres ter gelegenheid van het 75e lustrum van de RU Groningen, 14-15 juni. Voertaal: Engels. Toegangskarten: f 10,-. Info: tel. 050-635366.
- Kuifje in de universiteit; strips in wetenschappelijk perspectief. Studium Generale Groningen. 14-3 tot 18-4. Info: tel. 050-635460.
Meer informatie: op dinsdag en donderdag van 10.00 tot 11.30 uur bij bureau Buitenland, kamer 2006A, Bou3, tel. 887519/7513, Han Aarts en Hettie van Witteloostuyn.
Op deze tijden kan tevens informatie worden ingewonnen door studenten die willen gaan studeren in het buitenland.

Onderwijs

Bureau Studentendecanen

Bij het bureau Studentendecanen kunnen alle studenten en auditoren van de RL met vragen en problemen terecht. De decanen geven voorlichting en advies bij vragen van studenten m.b.t. hun sociale en economische situatie. Hierbij valt te denken aan o.a.: uitstel van militaire dienstplicht, studiefinanciering en uitkeringen, studievertraging, studieonderbreking, aanmelding, loting, plaatsing, inschrijving en inschrijvingsduur, beroepsprocedures, inschrijving als auditor, resp. extraneus, beroep op noodfonds, (vervolg)opleidingen.
Ook voor begeleiding bij problemen van meer persoonlijke of psychische aard kan men een beroep doen op het decanaat. B.v.: onzekerheid, gespannenheid, concentratieproblemen, vage lichamelijke klachten, eenzaamheid, moeilijkheden in het leggen van contacten, vragen omtrent de eigen identiteit.
De decanen houden open spreekuur op dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur en op woensdag van 17.00-19.00 uur. Telefonisch zijn de decanen bereikbaar van maandag t/m vrijdag tussen 13.30 en 14.00 uur. Het secretariaat van bureau Studentendecanen is geopend van maandag t/m vrijdag tussen 13.30-16.30 uur. Dan kunnen ook afspraken met een van de decanen gemaakt worden. Bouillonstraat 3, kamer 0306, tel. 887354.
De open spreekuren van de studentendecanen komen van 24 t/m 31 maart te vervallen. In dringende gevallen is het dan wel mogelijk om een telefonische afspraak te maken.

Studie-infotheek

In de studie-infotheek van bureau Studentendecanen is informatie aanwezig m.b.t. studierichtingen en afstudeerrichtingen binnen het Nederlands Wetenschappelijk Onderwijs en is enige informatie te verkrijgen over het Hoger Beroepsonderwijs. Ook voor informatie betreffende de arbeidsmarkt kan men in de studie-infotheek terecht.
"Geknipt voor jou", knipselkrant Hoger Onderwijs, uitgave van het Studenten-

Dienst Voorlichting

decanaat, is hier verkrijgbaar.

De studie-infotheek is geopend van maandag t/m vrijdag van 14.00-16.30 uur, Bouillonstraat 3, kamer 0310B, tel. 887351.

Van 24 t/m 31 maart is de studie-infotheek gesloten.

Steunpunt Studiefinanciering

De telefonische spreekuren van het Steunpunt Studiefinanciering zijn: maandag t/m vrijdag 9.00-12.00 uur en 14.00-16.00 uur, tel. 06-3212151. Op deze tijden is ook de balie van het Steunpunt geopend, ingang Lenculenstraat 26.

Bureau Inschrijvingen/ Centrale Studentenadministratie

De Centrale Studentenadministratie is telefonisch bereikbaar via tel. 887158/7159 van maandag t/m donderdag van 13.30-16.30 uur en vrijdag van 9.00-13.00 uur.

De balie van Bureau Inschrijvingen is bovengenoemde tijden geopend, ingang Lenculenstraat 26.

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturenummer op brief en envelop binnen 10 dagen richten aan de dienst Personele Zaken.
Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 031

De dienst Administratieve Organisatie/ Administratieve Automatisering (AO/AA) houdt zich naast activiteiten op het gebied van het informatiebeleid bezig met het beschrijven van de administratieve organisatie en de realisatie van de administratieve automatisering bij faculteiten en diensten.

Voor het uitvoeren van hun taken hebben de medewerkers de beschikking over de modernste hulpmiddelen, zoals SDW-workbench en de DSA-programmagegenerator. Bij deze dienst bestaat op korte termijn een vacature voor een PROGRAMMEUR M/V voor het taakgebied de facultaire informatiesystemen. Kennis van de programmeertaal Cobol is noodzakelijk voor deze functie.
De vacature betreft in eerste instantie een contract voor 1 jaar. Na deze periode is verlenging en/of een vast dienstverband niet uitgesloten.
Aanstelling(en) op basis van deeltijd zijn mogelijk.
Salaris: max. f 4144,- bruto per maand (schaal 8 BBRA '84).
Inlichtingen: G. van Gogh, tel. 887116.

Congressen

Congressen/symposia/lezingen

Lezing Maddox

In het kader van de 30e vergadering van de Federatie van Medisch Wetenschappelijke Verenigingen, die op 29 en 30 maart in het MECC gehouden wordt, zal tijdens een plenaire sessie in het kleine Auditorium op donderdag 30 maart om 12.00 uur door John Maddox, hoofdredacteur van Nature, een guest lecture worden gepresenteerd. De titel van de

lezing is: Scientific practice and scientific malpractice.

Onder invloed van een aantal factoren (o.a. de toenemende publicatiedruk) dreigt het kwaliteitsniveau van wetenschappelijke artikelen te worden aangeast en zijn er de laatste jaren zelfs enkele gevallen van regelrechte wetenschappelijke fraude aan het licht gebracht. Het tijdschrift Nature stelt zich zeer actief op in het ontmaskeren van frauduleus wetenschappelijk handelen.

John Maddox zal in zijn presentatie onder meer aandacht besteden aan de verantwoordelijkheid van de auteurs van wetenschappelijke artikelen en tevens aangeven wat de rol van redacties van wetenschappelijke tijdschriften bij de kwaliteitsbevordering kan zijn.
Info: tel. 862203.

Sport

O&W-sporttoernooi 1989

Ook dit jaar wordt door de gezamenlijke instellingen van wetenschappelijk onderwijs, gesteund door het Min. van Onderwijs, een sportdag georganiseerd voor de medewerkers.

Dit jaar zal de Universiteit Twente als uitnodigende partij optreden.
De datum is vastgesteld op vrijdag 26 mei. Er zal op 25 mei worden vertrokken vanuit Maastricht met een overnachting in Enschede.

Voor dit toernooi worden nog enkele spelers voor de volgende takken van sport gezocht:

- voetballen
- volleybal dames
- volleybal heren
- 1 scha(a)k(st)er.

Belangstellenden kunnen dit schriftelijk doorgeven aan Marion Veldman, Dienst Personele Zaken, Bou3 (tel. 887183).

Indoorsportweek

M.b.t. de gehouden Indoorsportweek zijn de volgende uitslagen reeds te melden:
Badminton dames: 1. Jolande Jansen, 2. Barbara Bosland
Badminton heren: 1. Ritchie Trieling, 2. Derk van Gestel
Schaken: 1. Merij de Jong, 2. Hans v.d. Stel, 3. Danny Witjes, 4. Patrick Schoo, 5. Philip Pijpers
Watertienkamp: 1. de Miesjes, 2. Prometheus, 3. H2O moleculen, 4. Flying Flippers, 5. K. v. Maarleveld
Verdere uitslagen volgen.

Jazz ballet cursus

12 april start een nieuwe cursus jazz ballet voor gevorderden in sporthal Randwijck op de woensdagavonden 19.00-20.15 uur. Kosten: f 37,50 voor 10 lessen van 75 minuten. Inschrijven bij bureau LV&S.

ACADEMISCH ADVIESCENTRUM

Voor een weloverwogen benadering van het fenomeen VERZEKERING in de ruimste zin van het woord.

B.V. Verzekeringbureau voor Academicl

Pro Civibus

AMSTERDAM 020-736111
GRONINGEN 050-184114

Typewerk snel en accuraat verwerkt.
Bel: Telexcentrum Zuid Born-Obbicht - Tel. 04498-54803

Maassactraining

Wijziging conditietraining Maassac op dinsdag wordt 19.00-20.00 uur i.p.v. 18.00-19.00 uur. Het uur van 18.00-19.00 uur is algemene conditietraining en voor iedereen toegankelijk.

Zaalvoetbaltoernooi

Eind april start het interne zaalvoetbaltoernooi 1989 voor studenten of medewerkersteams. Inschrijfformulieren zijn verkrijgbaar bij bureau LB&S: inschrijven vóór 7 april.

Agenda Lagakari

Maastrichtse Studenten Zeilvereniging Lagakari organiseert een theoretische cursus zeilen in d'n Avanceur, Helmstraat 10. 23 maart: zeilvideo. Aanvang: 20.00 uur, toegang gratis voor leden, f 2,50 voor niet-leden.

Waterpolo

Mensen die interesse hebben om waterpolo te spelen, kunnen bellen met Corinne, tel. 216681 of Nathalie, tel. 644937 of komen kijken in zwembad Dousberg op woensdag en vrijdag van 21.30 tot 23.00 uur.

Geneeskunde

Algemeen

Lezing Reflex

De commissie lezingen van Reflex organiseert op dinsdag 11 april een lezing over geestelijke ervaringen van patiënten tijdens een periode van klinische dood.

Dr. W. van Lommel, cardioloog uit Nijmegen, zal aan de hand van een indrukwekkende film iets komen vertellen over dit verschijnsel.
De titel van de lezing luidt: Bijna dood ervaringen.
De lezing vindt plaats in het Auditorium, Debl en begint om 16.00 uur.

Gezondheids-wetenschappen

Studiereis naar Penn State University

De Studievereniging Gezondheidswetenschappen Maastricht (SGWM) is vergevorderd met de studiereis naar de Penn State University in blok 4.2.

Woensdag 22 maart om 19.30 uur wordt hierover een voorlichtingsavond gehouden in de filmzaal, TS53.

Info: Anne, tel. 217587 of Bert, tel. 633128.

Rechts-geleerdheid

Bloktoetsen jaar 2, 3 en 4 dagopleiding

Maandag 20 maart bloktoetsen dagopleiding.
Indeling:
8.30 uur sporthal de Heeg: jaar 2 Criminaliteit
8.30 uur sporthal Geusselt: Verbintenisrecht, Rechtspersonen, Bewijs, Rechtsbescherming tegen de overheid.

Dienst Voorlichting

13.00 uur sporthal Geusselt: Konsumentenrecht, Milieurecht, Sociaal Zekerheidsrecht, Belastingen ondernemingen, Vermogenscriminaliteit.

Denk aan de collegekaart met geldig jaarzegel en leg deze op een zichtbare plaats op het tafeltje.

Tijdens deze toets mag gebruik gemaakt worden van een niet geannoteerde editie van de wetgeving (Rode Kluwer, Vermande, wettenbundel Open Universiteit (niet de jurisprudentiebundel)). Het spreekt vanzelf dat er in dit materiaal geen aantekeningen mogen staan.

Aanvang blok 4

Voor eerstejaars studenten begint het blok Onrechtmatig gedrag op maandag 10 april. Voor de eerste onderwijsbijeenkomst dient de algemene inleiding + inleiding strafrechtelijk deel en taak 0 bestudeerd te worden. Voor de eerste practicumbijeenkomst het algemene deel doorlezen. De uiterste inleverdatum voor de opstellen van propaedeutische studenten dagopleiding is maandag 10 april van 10.00-12.00 uur aan de balie van bureau Onderwijs.

Voor tweede-, derde- en vierdejaars studenten begint blok 4 op maandag 17 april.

Sluiting bureau Onderwijs

Bureau Onderwijs is gesloten van 20 maart t/m 5 april. Vanaf donderdag 6 april is de balie weer open van 10.15-11.15 uur. De blokboeken kunnen vanaf deze datum tijdens balie-uren afgehaald worden.

Goede vrijdag, Paaszaterdag en 2e Paasdag zullen de gebouwen van de faculteit gesloten zijn.

Herschreven opstellen doctoraalstudenten

Herschreven opstellen kunnen in het postvakje van bureau Onderwijs gedeponeerd worden (origineel exemplaar + het herschreven exemplaar in tweevoud).

College rechtsgeschiedenis

Woensdag 12 april 13.00 uur gebouw Rijkswaterstaat, F. de Veyestraat: college Rechtsgeschiedenis.

Blokopening materiaal Europees recht

Woensdag 12 april 14.00 uur collegezaal, ZW4: blokopening. Aanwezigheid verplicht.

Economie

EFM-activiteiten

EFM organiseert op 21 maart een lezing door de fractieleider van de VVD, Joris Voorhoeve. Titel van de lezing luidt: Economische vooruitzichten en het regeringsbeleid.

Plaats: Aula, TS53, tijd. 13.30 uur. De lezing op 23 maart door dhr. Coenen over Data base systemen vervalt.

Verkiezingen 1989

Zoals vermeld in Observant 24 liggen de kiezersregisters t/m vrijdag 17 maart 1989 ter inzage op de volgende plaatsen:

- * **Jezuïtenklooster: receptie**
- * **Nieuwenhof: receptie**
- * **Randwijck: receptie**
- * **Annadal/BMC: kamer A.D. Muller (BMC)**
- * **Oud Gouvernement: Secretariaat Centraal Stembureau, Kamer 0026 B.**

In de kiezersregisters zijn opgenomen de gegevens van eenieder die op de peildatum (10 maart 1989) krachtens een aanstelling bij de RL werkzaam is, alsmede eenieder die op die datum als student staat ingeschreven (dus niet als extraneus of toehoorder).

Tot en met 17 maart 1989 te 17.00 uur kan tegen de kiezersregisters bezwaar worden aangetekend. Het daartoe benodigde formulier is verkrijgbaar op de inzageplaatsen.

Eventuele bezwaren liggen t/m 21 maart 1989 ter inzage bij het secretariaat van het Centraal Stembureau (kamer 0026 B, Oud Gouvernement). Tot en met de datum kunnen ingediende bezwaren worden tegen gesproken. Ook het formulier dat hiervoor benodigd is op de inzageplaatsen verkrijgbaar.

Op 22 maart 1989 zal het Centraal Stembureau in een openbare zitting (kamer 2026 Oud Gouvernement) beslissingen nemen over de ingediende en eventueel tegengesproken bezwaren.

Tegen deze beslissingen, die ter inzage zullen worden gelegd bij het secretariaat van het Centraal Stembureau, kan van 28 maart t/m 3 april 1989 beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor het W.O. Het hiervoor benodigde formulier is verkrijgbaar op de inzageplaatsen.

In de eerstvolgende Observant (verschijningsdatum 6 april 1989) zal nader worden ingegaan op de procedure m.b.t. de kandidaatstelling die plaatsvindt op 12, 13 en 14 april 1989.

Voor vragen m.b.t. de verkiezingen kunt u zich te allen tijde wenden tot de secretaris van het Centraal Stembureau, G. Hensen, Kamer 0026 B, Oud Gouvernement, tst. 7165.

PAASFEEST

Voor al uw Paastaarten kunt u bij ons terecht. Ook naar Paaseieren hoeft u bij ons niet lang te zoeken.

Kom dus voor al uw Paasheerlijkheden even langs.

Het veiligste is uiteraard om vooraf te bestellen.

Stationsstraat 5
6221 BM Maastricht
Tel. 214550

Open: zondag van 10.00-14.00 uur, maandag van 8.00-18.00 uur, dinsdags gesloten, overige werkdagen van 8.00-18.00 uur. Tel. 214550.

Autorijschool Dorsers

doet het met garantie

Jawel, indien u de eerste keer niet slaagt voor het rij-examen, betaalt u de tweede keer niets. Door het houden van proefexamens met een rij-examinator wordt u optimaal voorbereid op uw examen.

U betaalt slechts f 35,- per rijles in VW Golf. Tevens het adres voor uw motorrij-opleiding. Bel voor informatie 04490-77738 dagelijks na 18.00 uur en het gehele weekend.

Boekhandel

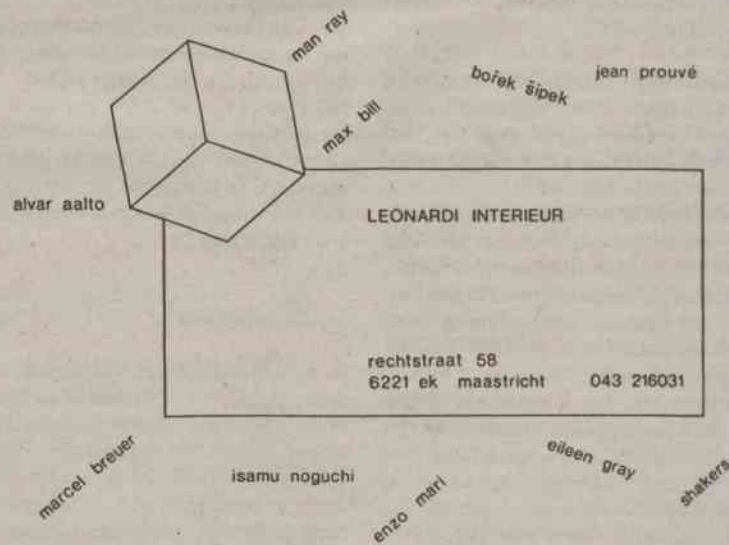
DE TRIBUNE

Kapoenstraat 8

6211 KW Maastricht

Telefoon (043) 251978

literatuur
en politiek

LEONARDI INTERIEUR

rechtstraat 58
6221 ek maastricht 043 216031

alvar aalto

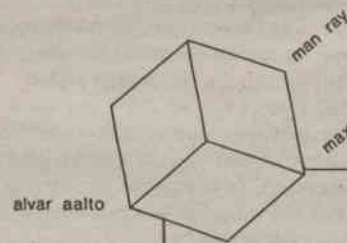
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

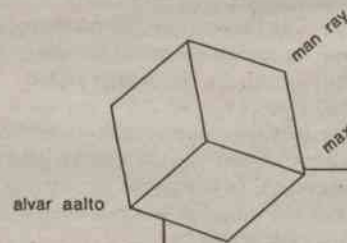
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

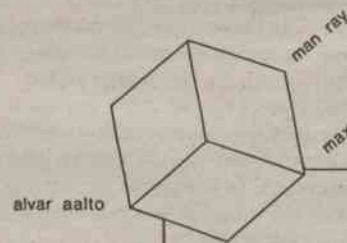
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

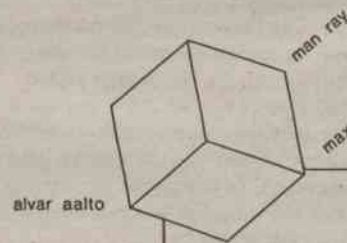
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

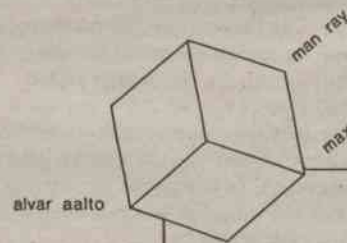
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

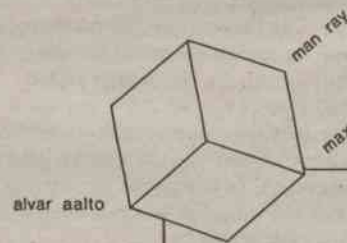
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

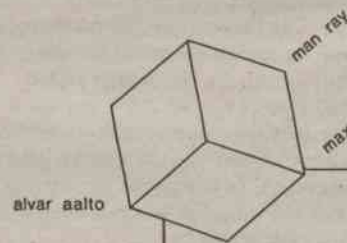
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

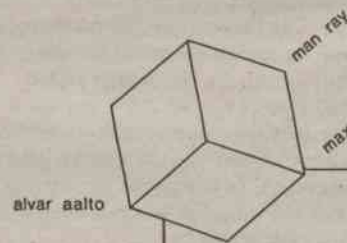
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

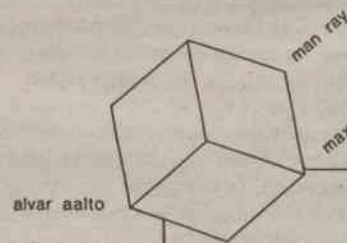
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

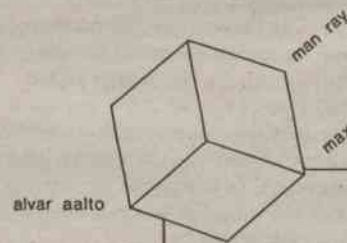
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

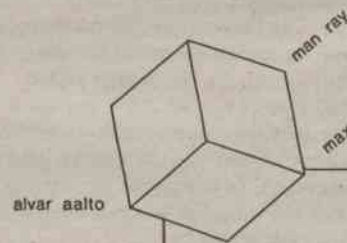
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

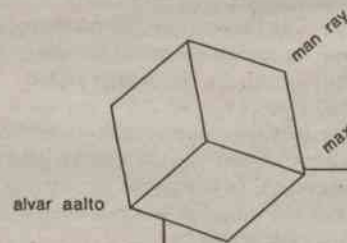
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

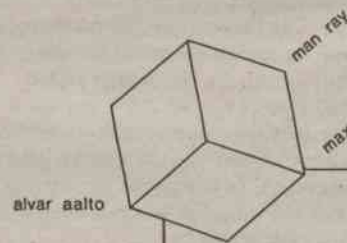
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

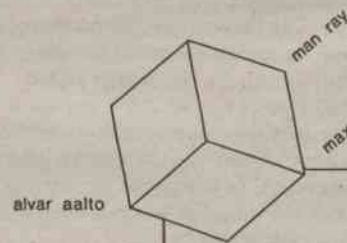
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

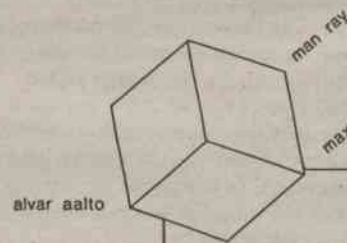
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

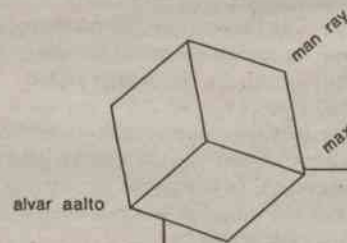
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

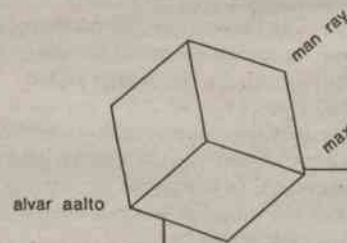
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

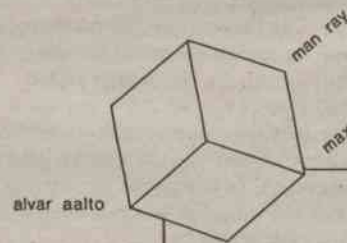
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

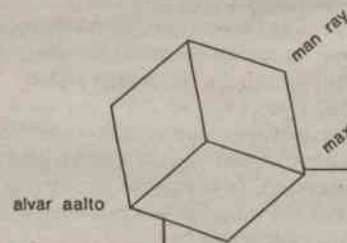
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

bofek sippek

jean prouvé

alvar aalto

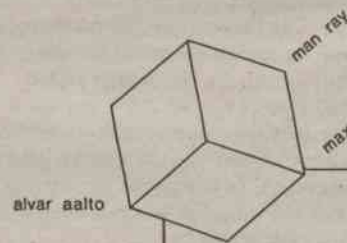
marcel breuer

isamu noguchi

enzo mari

eigen gray

shakers

man ray

max bill

Samengesteld door Lucia Geurts

Cabaret festival

De stichting Groninger studenten cabaret organiseert 27 en 28 oktober (!) een cabaretfestival voor HBO- en WO-studenten in de Oosterpoort. Een jury van professionele theatermensen zal een prijs uitreiken naast de publiekprijs. Naast het festival zijn diverse workshops georganiseerd, begeleid door een regisseur (Marius Monkau), een tekstschrijver en een musicus (namen nog niet bekend). Er zijn drie workshops, een voor en twee na de selectie. Deze zal plaats vinden in het weekend van 17 en 18 juni. Inschrijving van groepen of individuele deelnemers staat open tot en met 15 mei. Formulieren aanvragen bij Groninger studenten cabaret, Postbus 41030, 9701 CA Groningen. Verdere informatie bij Niek Knol, tel. 050-122565 of Machteld Hilten, tel. 050-716084.

Barbe bleue

De Operastudio Maastricht brengt voor de tweede keer een Nederlandse premiè- re van een niet zo gewone opera. Zaterdag 17 maart wordt "Barbe bleue" (Blauwbaard), een komische opera van Jacques Offenbach, opgevoerd in de schouwburg te Maastricht. Herhaling: vrijdag 5 mei. Met de vorige voorstelling hoopte de Operastudio te bewijzen, dat in Limburg en het liefst in Maastricht een goed klimaat en voldoende talent zijn voor een door het rijk gesubsidieerde landelijke operastudio. Helaas ging deze aan Maastricht voorbij, ten faveure van Amsterdam. De Operastudio geeft de moed niet op. Vanuit een samenwerking tussen de verschillende instellingen van de Rijkshogeschool is weer een evenvedige productie ontstaan, die de moeite waard is om te zien. De opera telt drie acten en wordt in het Frans gezon-

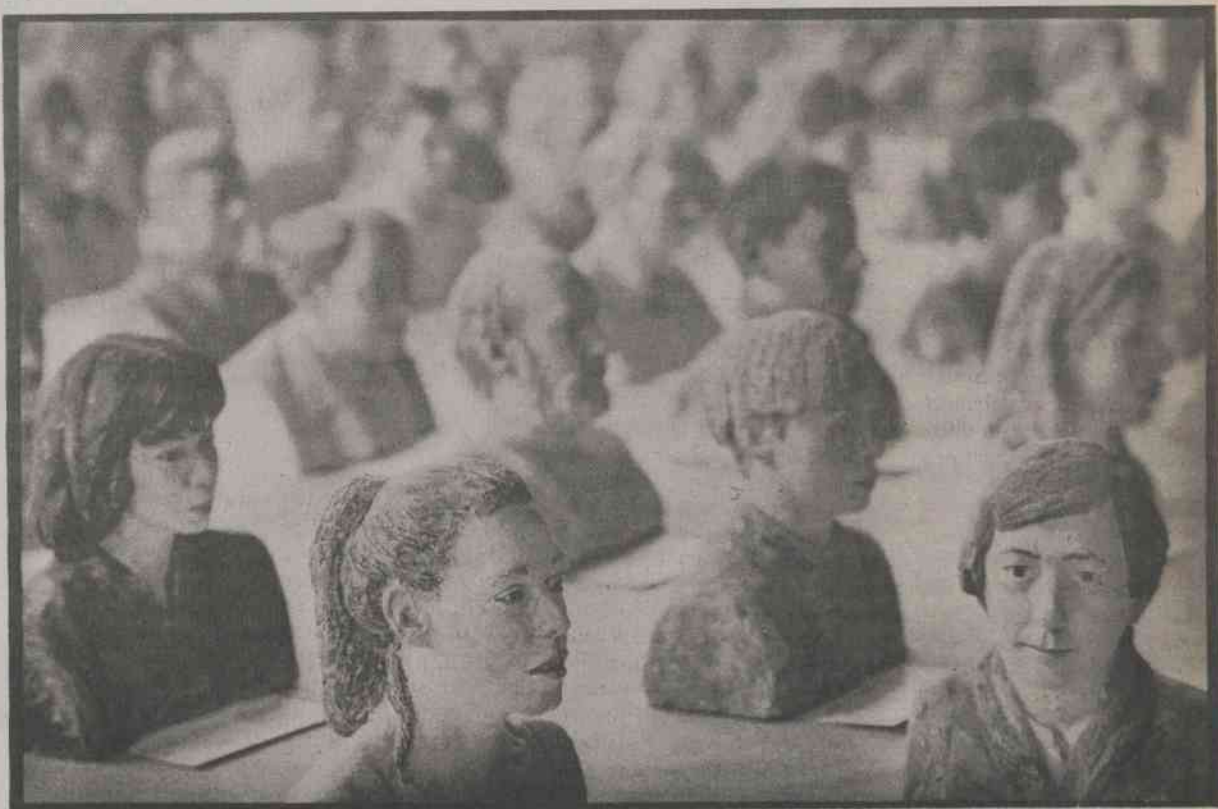
gen. Dirigent is Jean Philippe Rieu, regisseur Sjeng Verheyden. Studenten en afgestudeerden van de Operastudio, leerlingen van het vocaal ensemble en het symfonie-orkest van het Conservatorium spelen, zingen en dansen. Kostuums en aankleding zijn gemaakt door leerlingen van de Akademie voor beeldende kunsten en de Jan van Eyck Akademie.

Theater-allerlei

Drie weken vakantie. Daarom een overzicht van enkele opmerkelijke theaterproducties in Maastricht en omgeving: De reeks voorstellingen in het kader van het Zuidnederlands mimefestival duurt voort. Zondag 19 maart treden in de schouwburg Maastricht de twee bekende Waalse clowns Les Funambules op met hun voorstelling *Flic flac*, aanvang 14.30 uur. Veel visuele grappen. Tweede Paasdag laat de clown Hakim Traïda, vaak te zien in Sesamstraat, de wereld door een loupe zien. Kijkers mogen meedoen. Generaalshuis, 14.30 uur. Woensdag 22 maart brengt Eberhard Kube zijn programma Adam heute in de Heerlense schouwburg. Kube is op het ogenblik de beste mimespeler in Oost-Duitsland. Geen vernieuwer, wel degelijk vakwerk.

Woensdag 22 maart is er in de Maastrichtse Bonbonnière een engelstalige muzikale bewerking van George Orwells "Animal farm" door het Lamda Theatre. Er is genoeg te zien en wie het verhaal van de groothedswaanzin van de varkens kent, kan het stuk ook zonder kennis van het engels volgen.

De Schevenings theatergroep De Appel reist minstens een keer per seizoen naar het zuiden om een van zijn nieuwe producties te laten zien. Vrijwel al hun voorstellingen zijn spannend en van goede kwaliteit. Woensdag 29 maart speelt De Appel "Kleine Alice" van Edward Albee. Regie heeft Lodewijk de Boer. Sacha Bulthuis speelt een prachtige Alice. Kitty Courbois is Medea in het

De 85 gipsen portretkoppen die beeldhouwer Frans Carlier in de afgelopen acht jaar maakte van familie, kennissen en -soms- vreemden, zijn alleen nog deze week te zien in galerie Wolfs (foto Franco Gori)

gelijknamige toneelstuk van Euripides door toneelgroep Amsterdam. Regie: Gerardjan Rijnders. Een bijna verplichte klassieker, vakkundig gespeeld. Medea is te zien dinsdag 28 maart in de Heerlense schouwburg.

Er is ook nogal wat kleinkunst. In het nieuwe Lösstheater, Achter de Barakken, brengen Egidius Pluymen en Gisela Douwes een Brecht/Tucholsky programma "Und trotzdem gab's immer noch Cabaret". Zaterdag 25 maart, 20.30 uur. Vrijdag 31 maart en zaterdag 1 april geeft Peter Ritzen zijn kijk op Vlaanderen in liedjes en conferences. Theatercafé Maastricht, 23 uur. Toneelliederen van o.a. Shakespeare, Brecht en Lorca worden gezongen en voorgedragen door

actrice Trins Snijders, begeleid door Peter Beijersbergen van Henegouwen. Zondag 19 maart in de Kleine zaal van de Heerlense schouwburg, 12 uur. 's Avonds is de Belgische bard Willem Vermandere met zijn schone Vlaamse liedekens ook in de Kleine Zaal.

Muziek- allerlei

Zondag 19 maart om 16 uur treedt de Japanse pianiste Rink Kobayashi op in kasteel Hoensbroek. Ze speelt werk van Chopin, Bach, Rachmaninov, Casella, Miyagi en De Falla. Gelijk een mooie gelegenheid om het kasteel en de daar aanwezige exposities te bekijken. Die zelf-

de dag treedt het Guus Janssen ensemble op in het kader van Intropodium. Thema: geïmproviseerd/gecomponeed. Werk van Termos, Van Duynhoven en Janssen zelf wordt afgewisseld door improvisaties. Moeilijke maar interessante muziek. Het concert begint om vier uur in de muziekschool, Maastricht.

Het Lila lentefeest, vrijdag 17 maart om 21 uur in de Dominicanerkerk, wordt opgeluisterd door The Bob Color band. De zes leden spelen en dertelen over het podium. Hoofdmoot: rythm'n soul, dansmuziek dus.

Mozarts opera Don Giovanni gaat vrijdag 14 april in première in de opera in Luik. Er volgen voorstellingen in Luik, Charleroi en Bergen. Reserveringen en informatie: tel. 041/236765.

AGENDA

Theater

- Boutchik**, Théâtre du Bilboquet, Theatercafé, 17 en 18 maart 23.00 uur.
- Flic Flac**, Les Funambules, Stadsschouwburg 19 maart 14.30 uur.
- Taboe**, Eric Schneider en Kiki Classen, Stadsschouwburg 21 maart 20.00 uur.
- Animal Farm**, Lamda Theatre, Stadsschouwburg 22 maart, 20.00 uur.
- Kleine Alice**, Toneelgroep De Appel, Stadsschouwburg 29 maart 20.00 uur.
- Vlaanderen leeft**, Peter Ritzen, Theatercafé, 31 maart 23.00 uur.
- Nederlands Danstheater 2**, Stadsschouwburg 1 april 20.00 uur.

Muziek

- Barbe Bleue**, Operastudio Maastricht, Stadsschouwburg 17 maart 20.00 uur.
- Nonet**, Guus Janssen, Intropodium, 19 maart 15.30 uur.
- Gera de Best en Aik Klivits**, (piano), lunchconcert, Stadsschouwburg 22 maart 12.30 uur.

- Egidius Pluymen en Gisela Douwes**, o.a. Jiddische liederen en teksten van Brecht en Tucholsky. Löss Theater, 25 maart 20.30 uur.
- Trio Dante**, lunchconcert, (cello, klarinet, piano), Redoute, 29 maart 12.30 uur.
- Ronalds Brautgam**, pianoconcert, Redoute, 5 april 20.00 uur.
- Tickett**, De Karroseeur, Platielstraat 9a, 19 maart.
- Tyree Glenn Jr & The Rythm & Blues Explosion USA**, De Karroseeur, 21 maart.

Diversen

- Literaire Wandelingen Maastricht**, 28 maart, 4 april, 11 april, 18 april en 25 april. Bijeenkomst: bovensaal Dinghuis, 10.30 uur. Inf. VVV Maastricht tel. 252121.

Exposities

- Imi Knoebel en Frank Van den Broeck**, resp. Bilder 87/88 en tekeningen en schilderijen 87/88, Bonenfantenmuseum t/m 2 apr.
- Etienne Deravet**, schilderijen,

- Galerie Anny van den Besselaar**, Tafelstraat 6a, t/m 26 maart, do 13 tot 17 uur, vrij t/m zo 11 tot 17 uur.
- Fien Huth**, overzicht van een zestigtal kernwerken uit de periode 1980-1988, Artifort, t/m 9 apr.
- Pier Pennings en Wiel Kusters**, vijfde expositie van hedendaagse beeldende kunst in de reeks 'Ad Mosam', Gouvernement, t/m 23 mrt.
- Willem Speekenbrink**, beelden, Perroengalerie, Vrijthof, wo t/m za 13.00-18.00 uur, t/m 15 april.
- Madelon van Oyen en Anne Hofte**, Galerie Artisant, Grote Gracht 43, do t/m zo 13.30-17.30 uur, t/m 2 apr.
- Wim van Ratingen**, retrospectieve tentoonstelling, Kasteel Hoensbroek, t/m 2 april.
- Toon Michiels**, kleur en zwart-wit fotografie, Kasteel Hoensbroek, t/m 2 april.
- Jos Caelen**, Werken op papier, Galerie De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10, Cadier en Keer, t/m 10 april.
- Godfried Pieters**, schilderijen, Galerie Signe, Akerstraat 82a.
- Greep uit de collectie**, Galerie

- Wolfs**, Hoogbrugstraat 69, t/m 19 maart.
- Fotokollektief**, Generaalshuis, 25 maart t/m 23 april.
- Yvonne Savelkoul en Hans Truyen**, vrije objecten, schilderijen en gouaches, Gemeentemuseum Roermond, t/m 9 april.
- Lataster**, schilderijen 1982-1988, Museum Van Bommel-Van dam, Deken van Oppensingel 8, Venlo, di t/m vrij 10.00-16.30 uur, za en zo van 14.00-17.00 uur.
- Heerlen**, t/m 2 april

Film

- Filmhuis Lumiere**, Bogaardenstraat 40b
- Colors**, 16 maart t/m 22 maart, 21.00 uur, 23 t/m 29 maart 20.00 uur.
- Een Verhaal van de Wind**, 16 maart t/m 22 maart, 20.00 uur, 23 t/m 29 maart 22.00 uur.
- Drowning by Numbers**, 16 maart t/m 22 maart, 22.00 uur.

Cinema Palace, Wyckerbrugstraat

- Who framed Roger Rabbit**, dag. 18.45 uur, za, zo, wo ook 16.15 uur.
- Frank en Frey**, za, zo, wo 14.00 uur.
- Cocktail**, dag. 18.45 en 21.15 uur, za, zo, wo ook 13.45 en 16.15 uur.
- The dead pool**, dag. 21.15 uur.
- De Beer**, dag. 19.00-21.30 uur, za, zo, wo ook 14.00-16.30 uur.

Cine K, Bernardstraat 13

Het leven en de dood van Vincent van Gogh, van 16 t/m 22 maart, 20.00 en 22.00 uur.

Mabi, Kleine Gracht 24a.

- A fish called Wanda**, dag. om 14.30-21.00 uur, za, zo ook om 18.30.
- Jan Rap en z'n maat**, dag. om 14.30-20.30 uur, za, zo ook om 18.00 uur.
- Gorillas in the mist**, dag. om 14.30-20.30 uur, za, zo ook om 18.00 uur.
- Mississippi burning**, dag. om 14.30 en 21.00 uur, za, zo ook om 18.30 uur.

De Woongroep

"Weet je wie er terug is uit Amerika?" vroeg Jan aan Bram.
 "Nou, wie?" Bram wierp zich op zijn zij en legde zijn boek tegen de wortels van de ficus benjamina.
 "Eberhard Gilden!"
 "Eberhard, Eberhard, wie wás dat in godesnaam toch ook alweer?"
 "Die geflipte Duitser uit mijn jaar, die als dokter naar de States ging om snel rijk te worden."
 "Mnee. Er begint me nog niets te dagen. Verder?"
 "Snelle kleertjes, was tien jaar geleden al een proto-yup. Vreemd typ. Herinner je je niet meer dat-ie op een feest van Mike een vies lied heeft gezongen?"
 "Ach! Was dat niet dat baasje, zó ongeveer," Bram hield zijn hand ter hoogte van zijn borst om Eberhard's lengte aan te duiden, "met van die hypnotiserende blauwe ogen?"
 "Die, precies diezelfde."
 "Goh, is-t-ie terug uit Amerika? Miljonair zeker, fameux micro-neurochirurg of zoiets, eventjes de Hollandse collega's groen van jaloezie laten zien?"
 "Nee." Jan zuchtte. "nee."
 "Je klinkt nogal vermoeid, opeens."
 "Tja. Ik kwam hem in *De Boerderij* tegen." Jan krulde zijn lippen veelbetekenend.
 "In *De Boerderij*!? Wat moet zo'n nette Duitse neofascist als Eberhard na een succesvolle Amerikaanse carrière nou in zo'n nichtenkit, zeg?"
 "Bram, denk toch eens ná jongen!" Bram dacht na, staarde naar het plafond, giechelde, en mompelde "Nee, hè, nee Jan, zeg dat het niet waar is, zeg dat Eberhard alleen maar de weg kwijt was en in *De Boerderij* eventjes naar de directions kwam vragen."
 "Op zich zou je het zo óók kunnen zeggen. De weg kwijt, terug uit Hamburgerland, geen Van Gils-pakken meer maar een shabby jasje en gebleekt haar, rose hanger in zijn oor, klopt, hij vroeg een boel meneren in *De Boerderij* naar de weg."
 "O nee! Echt!? Is-ie óók zó!? Wat een lachwekkend wrede speling van het lot! Wat geweldig, ik lach me kapot, Eberhard aan de man..."
 "Nou, zo ontzettend leuk is het niet. Ik heb eventjes met hem staan praten, maar de zaak zit zieliger in elkaar dan je zou denken. Hij was inderdaad bezig een goede en goed betaalde chirurg te worden, het ging hem allemaal voor de wind, totdat hij opeens tot over zijn óren verliefd raakte op een verpleger."
 "Wél romantisch, anders: 'Young Doctors In Love'."
 "Dat had je gedacht. Binnen de kortste keren werd hij door het hele ziekenhuis gedumpte, waarachtig gediscrimineerd joh, raakte zijn baan kwijt en zo. Toen heeft hij in Greenwich Village nog wat vrijwilligerswerk in de AIDS-hulpverlening gedaan, maar na een tijdje kwam 'm dat hele Amerika waanzinnig de strot uit. Je had hem moeten horen schelden, daar in de kroeg!"
 "O jee, dus van de oude Eberhard is niet zo veel meer over?"
 "Nee, nou, sterker nog, ik vond 'm móóí geworden, man, volwassen, getekender. Hij heeft tenminste wat beleefd, hoe slecht ook."
 "Nou," Bram fronste even, "zullen we hem eens te eten vragen?"
 "Heb ik al gedaan."
 "Maar is er nog wel plek voor een extra personage in *De Woongroep*?"
 "Ach, dat loopt wel los denk ik."

Martha Savannah

Nonnen, voor Cees Vermeer ideale proefpersonen (foto Frits Widdershoven)

EEN PLAS VOOR DE WETENSCHAP

Iedere exploitant van een hijg- of een babbellijn zou er jaloers op geweest zijn. Een week lang stond de telefoon roodgloeiend in het BMC. Iedereen die betrokken is bij het onderzoek naar de botontkalking zat van 's morgens acht tot 's avonds zeven uur achter de vijf telefoontoestellen om vrouwen te woord te staan die wilden plassen voor de wetenschap. De leider van het onderzoek, dr. Cees Vermeer, heeft nu een lijst met 1500 namen van vrouwen tussen de 45 en de 60 jaar die hem een plasje beloofd hebben.

De telefoonlawine was het gevolg van een artikelje op de voorpagina van ons onvolprezen regionale dagblad *De Limburger*. De kop "Vitamine K remt botontkalking" suggereerde dat de remedie gevonden was tegen een groot typisch vrouwelijk gezondheidsprobleem: de osteoporose, botontkalking. Veel vrouwen krijgen met het ouder worden last van die kwaal, die de structuur van de botten aantast en ze poreus maakt. Vooral de botten die zwaar belast zijn, willen het wel eens begeven. Het meest bekende voorbeeld is de "gebroken heup", de breuk van de bovenkop van het dijbeen. Ook ruggewervels kunnen door "inzakken" veel ellende veroorzaken. Sommige vrouwen, aangeduid als de "fast losers", raken per jaar liefst drie tot vijf procent van hun botweefsel kwijt. De kalk in het beenderstelsel wordt opgelost en verlaat via de urine het lichaam. Tegen dat proces is geen kruid gewassen. De enige manier om de schade te beperken bestaat nu nog uit het volgen van een kalkrijk dieet met veel zuivelproducten of lekker in de zon gaan zitten om wat vitamine D binnen te krijgen. De nieuwste trend is het toedienen van hormoonpreparaten, maar ook voor die behandeling geldt: het proces wordt er alleen maar door vertraagd.

bericht uit Maastricht

In de vakgroep Biochemie, waartoe Vermeer behoort, is veel kennis voorhanden over de werking van vitamine K, omdat die stof een belangrijke rol speelt in de bloedstolling. In de vijftien jaar dat met die stof gewerkt wordt, hebben de biochemici onder meer ontdekt dat vitamine K helpt bij de bouw van onze botten. In het beenderweefsel bevinden zich namelijk een eiwit-osteocalcine- dat dient om de kalk in het lichaam vast te houden. Die calciumbindende eigenschap krijgt osteocalcine door toedoen van vitamine K. Eerder heeft Vermeer al geconstateerd dat bij oudere vrouwen de calciumbindende eigenschap van osteocalcine verdwijnt, met het gevolg dat bij elke plas het lichaam weer wat kalk armer wordt.

Om na te gaan of door toediening van vitamine K de kalkbindende eigenschap van osteocalcine hersteld kon worden, ging Vermeer samen met analiste Marjo Knapen, die het experiment uitvoert, op zoek naar een geschikte groep proefpersonen. Dankzij een gouden tip van een Wageningse stagiaire werd een ideale groep gevonden: kloosternonnen. De proef is voorbij en bijzonder goed geslaagd. De nonnen, die uit diverse Maastrichtse kloosters afkomstig waren, hebben volgens hem fantastisch werk geleverd: "Het is geen kleinigheid die we van onze proefpersonen

vragen. Omdat de kalk die we via de urine weer uitscheiden, niet alleen van de botten maar ook van het voedsel afkomstig kan zijn, moeten we die laatste factor uitschakelen. Dat betekent dat je vanaf acht uur 's avonds niets meer mag eten, alleen nog een kop thee of zo drinken. De volgende morgen moet je plassen tot je de laatste druppel uitgeperst hebt. Die urine hebben we niet nodig. Dan drink je drie glazen water en een uur later nog eens drie glazen. Die plas die dan komt, is goed voor ons onderzoek. Dat werd drie weken lang gedaan zonder vitamine K en drie weken lang met vitamine K. Zo hebben we het verschil kunnen meten. Wat bleek? Door toediening van een vitaminepreparaat verminderde de hoeveelheid kalk binnen enkele dagen en raakten die nonnen via hun urine even weinig kalk kwijt als een jonge meid. Dat belooft veel, maar je kunt niet zeggen dat we het middel tegen botontkalking gevonden hebben, zoals de *Limburger* dat in zijn kop meldde. Het is heel goed mogelijk dat de kalk nu op een andere manier wordt uitgescheiden, met je poep bijvoorbeeld."

Aan de proef met de nonnen was een groot nadeel verbonden. Kloosters trekken namelijk weinig nieuwe aanwas en daardoor zijn er nauwelijks jongere nonnen te vinden. Van de groep die plaste voor Vermeer, was de jongste zestig en de oudste vijfenzeventig. Het proces van de osteoporose is dan al ver gevorderd. Daarom zijn Cees Vermeer en Marjo Knapen op zoek gegaan naar een groep vrouwen die aan het begin van het proces staan, zo rond de menopauze. Vermeer: "Dat is eigenlijk onze doelgroep. Je kunt het proces immers alleen proberen tegen te houden, herstel van de botstructuur is niet mogelijk."

Het overweldigende resultaat van de oproep in *De Limburger* is hierboven al te sprake gekomen. Maar lang niet alle 1500 reacties waren afkomstig van vrouwen die als proefpersoon wilden meewerken. Volgens Vermeer had de helft uit het bericht in de *Limburger* begrepen dat er een middel ontdekt was om ontcalcite botten weer te versterken of die vroegen waar ze een potje van dat spul konden krijgen. Vermeer: "Die mensen hebben we moeten teleurstellen. Dit is een onderzoek dat zeer lang kan duren, omdat het proces zo langzaam verloopt. Als we met deze nieuwe proef de resultaten van de proef met de nonnen kunnen herhalen, zijn we er nog lang niet. Dan kunnen we pas gaan kijken of de botten inderdaad een betere structuur hebben kunnen behouden."

En dan waren er nog de boze telefoontjes van huisartsen, die hun wachtkamer vol hadden zitten met vrouwen die smeekten om vitamine K, of van apothekers bij wie een rij klanten tot buiten op de stoep stond. Al die mensen moesten teleurgesteld worden omdat vitamine K niet zonder meer verkrijgbaar is. De stof heeft namelijk een werking die tegengesteld is aan geneesmiddelen die thrombose moeten tegen gaan. Maar wie zo graag vitamine K wil slikken, heeft heus niet naar de pillenboer te lopen. De huisarts kan om de patient gerust te stellen voortaan 100 gram "brassicacera aleracea acephala" voorschrijven. Gewoon boerenkool dus.

Jacques Herraets